

יהדיו

ארגון נוער

ירחון פעילות חודשי

ארגון הנוער 'יהדיו'

נושא החודש:

שבת קודש

חוברת הדרכה

אדר א' תשפ"ב | מותאם לגילאי יסודי

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ר: office.yachdav@gmail.com

מזכ"ל התנועה: אילן קוסמן
סמזכ"ל התנועה: ישראל שילה
ניהול תוכן: מקסים עובדיה
כתובת תוכן: ראובן מילצקי 0583274742@gmail.com
עריכה: מרדכי רוזנברג

גרפיקה: שלומית כהן - סטודיו דינמי
dinami20.studio@gmail.com

© כל הזכויות שמורות לארגון הנוער 'יחדיו'

ירחון פעילות
חודש אדר א' תשפ"ב

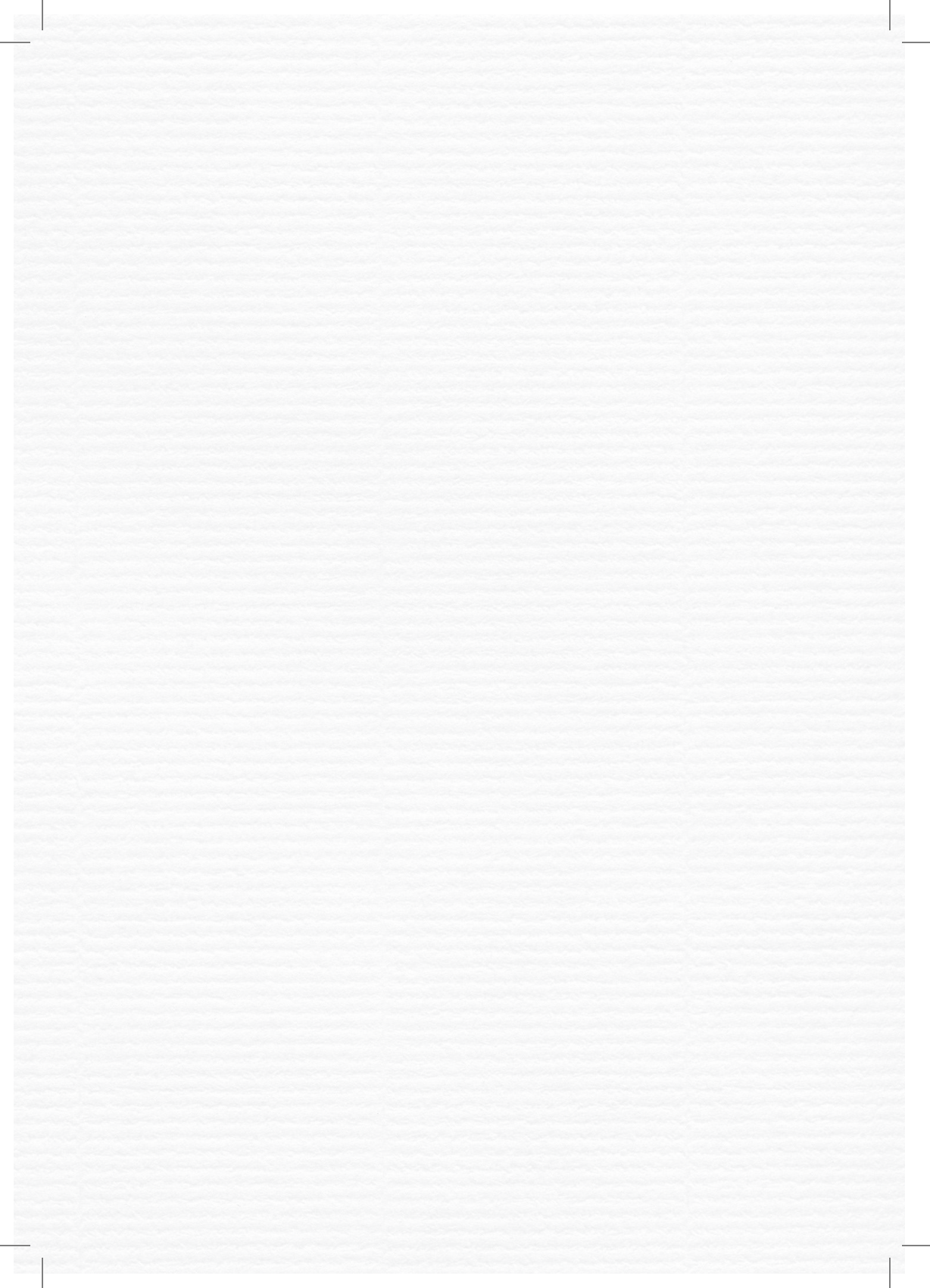
נושא החודש:

שבת קודש

מותאם לגילאי יסודי

ירחון פעילות 'יחדין' חודש אדר א' תשפ"ב | נושא: שבת קודש

נושא החודש:

שבת קודש.

אנו יוצאים למסע חודשי מרתק בעקבות מתנת השבת. נשאל ונחתור להבין, מדוע הקב"ה ציווה על השבת? מה משמעות ה'אות' וה'ברית' של השבת בין הקב"ה לעם ישראל? נעמיק לדעת, מה הוביל יהודים בכל הדורות להתאמץ עד מסירות נפש למען השבת.

נתפלא לשמוע עד כמה נפלאה מתנת השבת שקיבלנו מהקב"ה, וכמה מעלות מיוחדות יש לשבת המלכה.

נברר: מדוע ביום המנוחה אנו לא יכולים להדליק מזגן כדי להירגע? מהי נוסחת הקסם כדי לשמוח בשבת, בלי תחושת עומס מעיק של תפילות וסעודות ארוכות.

נערוך היכרות עם מאכלי השבת ומעלתם - ואף נכין ונרכוש יחד כמה מהם.

ואיך אפשר, בלי לימוד תורה: נבין את חשיבות לימוד התורה ביום השבת.

לבסוף נראה איך מתכוננים כראוי לשבת, ואיך מתנהגים בני תורה בשבת עצמה.

רקע לנושא:

לרבים מחניכי יחדין, שבת הפכה ליום שגרתי אפרורי שאינו מרגיש כיום של בשורה והתרגשות. התרגלנו מגיל צעיר מאוד שבכל שבוע יש שבת. נו, אז מה אם שבת היום... אז מה אם אוכלים ושרים כמה זמירות... עלינו להשיב את ההתרגשות, ההתלהבות, ולחוש את חדות המתנה היקרה ששייכת לעם שלנו.

מטרת הנושא:

להמחיש להם את מתנת השבת, לחוות עימם, להעצים את השבת, לגלות להם ולשמוח איתם - בכל המעלות המיוחדות של השבת.

כי הרי השבת היא מתנה גדולה ביותר שניתנה אי פעם לעם ישראל, ועלינו לגלות זאת לחניכים!

נשנן ונזכור את שלושת המטרות שלנו:

לחוות חיי תורה מתוך שמחה ואושר, לקחת אחריות על עצמינו, ועל העתיד שלנו, לשאוף להצליח ולנצל את הפוטנציאל שלנו.

תוכן עניינים

4	יום פעילות חודשי מטעמי 'יחדיו'
5	מערך 1 השבת - רק שלנו!
13	מערך 2 חידודון: מעלות השבת.
25	מערך 3 זו היא מנוחה?
33	מערך 4 עונג שבת - כיצד?
43	מערך 5 פעילות מיוחדת: מאכלי השבת.
49	מערך 6 לימוד בשבת - שווה פי אלף
57	מערך 7 חידודון: "לקראת שבת לכו ונלכה"
67	מערך 8 בן תורה בשבת - איך הוא מתנהג בבית?

יום פעילות חודשי: מטעמי 'יחדיו'

יום פעילות חודשי, הוא בו כל הסניפים בארץ מבצעים פעילות באותו נושא, כאשר כל סניף בוחר לעצמו את אופי הפעילות. החודש תקיים פעילות טעימה במיוחד - **יצירת מאכלי שבת**.

מהלך הפעילות

כבר בתחילת החודש נחלק את הסניף למספר קבוצות. כל קבוצה תבחר מה להכין ביום הפעילות, ותבדוק שיש לה את כל המרכיבים הדרושים לכך. המדריך יעזור לכל קבוצה למצוא מתכון טעים, אך לא קשה מדי, וכזה שלא מצריך שימוש בכלים מסוכנים דוגמת מטחנות מיקסרים וכד'. המאכל יכול להיות: סלט חי, דג מעושן, קינוח מתוק וכן הלאה. הכנת המאכלים תיעשה בשטח הפתוח - חורשה או פארק, באווירה מיוחדת.

תהליך וחלוקת תפקידים:

- נדאג למתכונים שמצריכים ערבוב בלבד, ולא בישול.
- במפגש לפני יום הפעילות, נזרז ונזכיר לחניכים להביא ליום הפעילות את מרכיבי המאכל, ונחלק את התפקידים בין החניכים - מי יביא מהבית את כלי החיתוך, ההגשה והאוכל, וכמובן את התפאורה מסביב [היום עולה כבר יותר - חד פעמי 😊].
- נטעם ונחמיא לחניכים.
- נארוז הביתה לשבת. לכבוד שבת קודש, מ'יחדיו'!

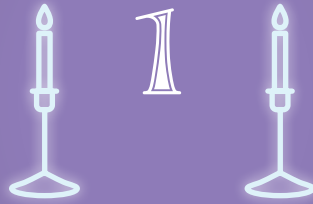
הערות:

- באם יש מדריכים מנוסים, שיש באפשרותם להביא 'אמגזיות' וכדומה לשטח, עם כל כללי הבטיחות ובתיאום עם ההנהלה - אשריכם! נוכל להכין גם סלטים עם בישול.
- כמובן באם יש בסניף ילד רגיש לגלוטן/בוטנים או כל דבר אחר - עלינו כבני תורה בעלי מידות להתחשב בו ולעשות מתכון ללא האלרגנים, אך טעים לא פחות.

התאבון, והפצחמה נהיה!

מחכים כבר לראות את התמונות שלכם, ואם אפשר... גם לטעום!

מעורך

השבת - רק שלנו!

לכאורה, כולנו יודעים מהי שבת, ומכירים אותה מצויין. אך, האמנם? האם באמת אנו יודעים מה ערכה של השבת?

האם אנו יודעים כיצד השבת משרישה ומחזקת את האמונה בבריאת העולם? מדוע השבת היא אות לברית שנכרתה עם ישראל? מדוע הקב"ה ציווה שבת רק לעם היהודי? מדוע גוי אינו יכול לקנותה גם אם ייתן את כל כספו לשם כך, ואם הוא שומר שבת הוא חייב מיתה?

מדוע העם היהודי, אינו מוכן למכור את השבת בעד שום הון שבעולם?

הבה נערוך היכרות מיוחדת ומעמיקה עם יום השבת הנפלא, יום כה ייחודי, שחוזר על עצמו כל שבוע, יום שחשיבותו הושוותה לכל המצוות בתורה.

שאלות לדיון

- מדוע הקב"ה ציווה על השבת?
- מה מיוחד בשבת יותר מכל המצוות?
- מדוע השבת מיוחדת רק ליהודים ולא לגויים?

תשובה

חיזוק האמונה:

השבת משרישה ומחזקת את האמונה בשתי יסודות:

- (א) זכר למעשה בראשית. "וַשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת... כִּי שִׁשֶּׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיְנַפֵּשׂ" (שמות לא, יז).
- (ב) זכר ליציאת מצרים. "וְזָכַרְתָּ: כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה. עַל כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת". (דברים ה, יד).
- איך מעידה השבת על שני יסודות אלו?

הטור (סימן רע"א) מבאר, כי השבת מעידה על כוחו הגדול של הקב"ה שברא את העולם כולו. יציאת מצרים, היתה האירוע החריג ביותר בהיסטוריה, בו נוכחו כל ברואי עולם כי הקב"ה משתמש בכוחו לפעול בבריאה ולהתערב במהלכי העמים והמלחמות, להושיע את הצדיק ולהרשיע את הרשע. לפיכך, יציאת מצרים מחזקת ומוכיחה את האמונה בבריאת העולם, והאמונה בבריאת העולם מבססת ומובילה אל האמונה ביציאת מצרים.

כיון שהשבת מעידה על יסודות האמונה - בריאת העולם ויציאת מצרים, היא מצוה יסודית בתורה, ושקולה כנגד כל המצוות, כפי שאמרו חז"ל (שמות רבה כ"ה, פסקה יב) "כל השומר את השבת כאילו מקיים את כל התורה כולה. וכל המחלל את השבת כאילו כופר בכל התורה כולה".

"החפץ חיים", המשיל זאת לחנות מכולת גדולה, הסגורה על מנעול ובריח. איך נדע האם החנות תיפתח שוב בשעות הפתיחה, או שהיא נסגרה סופית ולא תיפתח עוד? על ידי השלט! כל עוד השלט מתנוסס מעליה עם הכיתוב "מכולת", הוא מעיד על

כך שהיא תיפתח מחר בבוקר, ואפשר לבוא לקנות. אבל מה אם השלט איננו? סימן
ההחנות נסגרה סופית, ואין טעם לבוא בבוקר לחפש לחם וחלב...

שמירת שבת היא השלט! גם אם יהודי התרחק חלילה, כל עוד הוא שומר את השבת,
הרי שהוא מאמין בבורא העולם שמנהיג את העולם, ואנו מצפים שישוב בתשובה
ויתחבר לתורה. אבל אם חלילה התנתק יהודי מהשבת, מי יודע האם יזכה לשוב?
השבת, היא הסמל שלנו! אני יהודי, שומר שבת!

השבת היא סימן לקשר מיוחד - אות ברית:

מדינות החפצות זו בקיומה של זו, כורתות ברית ביניהם. חברים אוהבים, עושים
ביניהם סימן לידידות בכל תנאי. הקב"ה באהבתו אלינו, כרת עמנו ברית, ונתן לנו
סימן - זו השבת! כך נאמר בתורה (שמות לא, יז) "בְּיַמֵּי וַבַּיִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הָיָא
לְעוֹלָם". וביחזקאל (כ, יב): "וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נִתַּתִּי לָהֶם, לְהִיּוֹת לְאוֹת בְּיַמֵּי וַבַּיִתָּהֶם,
לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשָׁם".

השבת היא מתנה! בגמרא במסכת ביצה שנינו (טז, א): "אמר לו הקב"ה למשה:
מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם".
השבת היא סימן מיוחד שלנו עם ה', מתנה של אהבה וידידות עם בורא עולם.

לכן, **גוי ששומר שבת, פוגע בקשר המיוחד שלנו עם הקב"ה**, הוא משתמש בסימן
שלנו, ולוקח אותו למקום לא נכון! אסור לאדם מאומות העולם לשמור שבת כהלכתה,
ואפילו כשבא להתגייר - אינו שומר שבת במלואה עד לאחר הגיור.

כך חשו יהודים בכל הדורות - ששמירת השבת מייחדת אותם מהגויים, ומדגישה את
קשר האהבה בינם לבין בורא עולם. לכן שמרו עליה גם בקשיים עצומים. ולכן גם כל
המתנכלים לעם ישראל ולתורתו, ניסו לפגוע בראש ובראשונה בשבת קודש. הם ידעו
שהשבת היא יסוד תורת ישראל, והיא מפיתה בעם רוח אמונה וגבורה.

אבל הקב"ה נתן לעם ישראל כוח להחזיק בשבת למרות הכל. דווקא בזמנים של גלות
וניטוק, השבת הרימה את ראשו של היהודי והזכירה לנו: אתה בן אהוב למלך העולם!
אתה לא עבד! השבת נותרה עד היום ברית עולם בין הבורא לבין עמו ישראל, והיא
תמשיך ללוות אותנו עד עולם.

סיפור 1 | רק יהודי יכול לעמוד בנסיון כה קשה!

אחד מתלמידיו של ה"חפץ חיים", ביקש להגר לארה"ב, ובא לקבל את ברכת רבו. לתדהמת התלמיד שהיה ירא שמים, ה"חפץ חיים" התנה את ברכתו בכך שתלמידו יבטיח בתקיעת כף שימשיך לשמור שבת גם בארה"ב.

"וכי אני, ירא שמים כמוני, זקוק לכך?" הרהר התלמיד. אך רק לאחר תקיעת הכף - זכה לברכת רבו, והיגר לארה"ב.

בארה"ב, התקשה התלמיד למצוא מקום עבודה קבוע. בכל יום שישי, כשהודיע על רצונו להיעדר מהעבודה בשבת למשך יום שלם, היו כועסים עליו, ומפטרים אותו במקום. מבחינתם להתבטל יום שלם - לא יעלה על הדעת!

אך לבסוף מצא עבודה כאיש תחזוקה בבית ספר, שם הסכים המנהל הסכים לתנאי זה.

לאחר שהתבסס, הצליח לאגור חסכונות והחל לחיות חיי רווחה, הודיע לו לפתע המנהל שמעתה והלאה הוא חייב לעבוד גם בשבת.

משלא הסכים, פוטר לאלתר.

חצי שנה חלפה, ועבודה אין... החסכונות הלכו והצטמצמו, וכמעט התרוקנו לגמרי.

יום שישי אחד מצא עצמו היהודי עורך קניות לשבת, באמצעות הפרוטות האחרונות שנותרו לו. ביום ראשון, הוא יישאר חסר כל! אבוד באמריקה הגדולה...

ומה עם הילדים? מי יאכיל אותם? איך יקנו להם תרופות, מעיל לחורף? המחשבות רדפו אותו... החליט היהודי בליבו, שזהו מצב של פיקוח נפש, שכידוע דוחה שבת... במוצאי אותה שבת החליט לגשת ברגל לביתו של מנהל ביה"ס, ולהודיע שיהיה מוכן לשוב לעבודה, ולעבוד מעתה גם בשבת.

הוא אכן החל ללכת, אך בדרכו, נזכר ב"תקיעת הכף", ובהבטחתו לרבו שלא יחלל שבת. פני ה"חפץ חיים" ניצבו מולו, דורשות את קיום ההבטחה...

הוא לא היה מסוגל להפר את שהבטיח... לא נותר לו אלא לחזור על עקביו לביתו, חסר תקווה כלכלית, אך מלא סיפוק מכך שלא 'מכר' את נשמתו, ולא הפר את הבטחתו...

מעט לאחר שובו לביתו, שמע נקישות בדלת. כשפתח את הדלת, הופתע עד מאוד לראות את מנהל בית הספר בכבודו ובעצמו, בליווי אדם נוסף, על פתח ביתו.

המנהל נראה קורן מאושה, וביקש להיכנס. לאחר שהתיישב, פתח ואמר: "אתה ודאי מתפלא שבאתי, לכן, אסביר לך את פשר הדבר".

"לפני חצי שנה בדיוק, פנה אלי חברי היושב אתנו פה, ושאל, מדוע אני מעסיק יהודי בבית הספר. עניתי לו, שאיני מכיר נוצרי מסור כמו היהודי הזה, הנאמן לחוקי דתו, ואינו מוכן לחלל שבת בעד כל הון שבעולם. כך, הוא יהיה נאמן גם לבית הספר, לא ימעל בכספים ולא 'ימציא' נזקים ותיקונים!

אבל הוא טען, שיהודי ימכור את כל ערכיו עבור כסף.

התווכחו, ולבסוף החלטנו להתערב על חמשת אלפים דולר! שאני מפטר אותך ומתנה את שובך בכך שתחלל שבת. אם עוברת חצי שנה ואתה לא מתחרט, אני מרוויח את הכסף!

והלילה... עברה חצי שנה! ניצחתי בהתערבות!"

המנהל הגיש לו מעטפה שהכילה אלפיים חמש מאות דולר, בטענה שהוא שותף מלא לניצחון... היהודי המבולבל מלמל תודה, אבל אז שלף המנהל מעטפה נוספת...

"אתה לא אשם בכך שחצי שנה לא היתה לך עבודה", הסביר. "בשביל ההתערבות שלי, אתה תפסיד? יש לך כאן את כל המשכורות שפספסת!"
 "רק בקשה אחת יש לי", סיים המנהל. "אנא - שוב מחר לעבודתך!"

סיפור 2 | ביל גייס יצליח לקנות את הסבתא!?

קיווי ברנהרד הוא יהודי שומר תורה ומצוות מדרום אפריקה. לפני מספר שנים הוציא ברנהרד ספר המלמד כיצד ניתן ליישם תכונות מסויימות, ולתרגם אותן להצלחה בעולם העסקים הקשוח בעידן המודרני. הספר הפך להצלחה רבה, והפך לרב מכר בקנה מידה בינלאומי.

במקביל - הביקוש להרצאותיו של ברנהרד הלך וגבר, והוא הוזמן להרצות

ולהנחות בכנסים עסקיים בכל רחבי העולם.

יום אחד הוא מקבל שיחת טלפון מסמנכ"ל בכיר בחברת 'מייקרוסופט' העולמית, שמייסדה - ביל גייטס הוא מגדולי עשירי העולם. הלה הזמין אותו להרצות בכנס שבו ישתתפו כל מנהלי החברה. הרצאתו של ברנהרד תהיה הרצאת הפתיחה.

קיווי ברנהרד רצה לענות בחיוב להזמנה, כמובן, אולם כשפתח את יומו כדי לבדוק את התאריך, גילה כי יומו הראשון של הכנס אמור להיות בשבת. "בשבת אני לא עובד", הודיע ברנהרד לסמנכ"ל שמעבר לקו. הוצע לו סכום כפול ומשולש. מאות אלפי דולרים, אבל ברנהרד בשלו: "בשבת אני לא עובד, וזה לא משהו שססף יכול לפתור".

בסופו של דבר חברת 'מייקרוסופט' הענקית נאלצה לשנות את תאריכי הכנס, ולהתחילו ביום ראשון, כי זו הייתה הדרך היחידה שלהם לקבל הרצאה פותחת מקיווי ברנהרד...

חדשים ספורים לאחר הכנס, קיבל ברנהרד שיחת טלפון נוספת מאותו סמנכ"ל. הוא סיפר כי לפני מספר ימים הוא שהה יחד עם ביל גייטס במטוסו הפרטי. הם דיברו שם על הכנס ועל ההרצאה, והוא סיפר לבוס על הסכום האדיר שהוצע לברנהרד, ועל עקשנותו שלא להרצות בשבת.

כעת התקשר הסמנכ"ל כדי לשתף את ברנהרד בתגובתו המתפעלת של מר גייטס: "אני יכול לקנות כל דבר שארצה - כל בניין, כל מטוס או כל יאכטה שאחפוץ בהם", אמר המיליארדר, "אבל כל כספי אינו מספיק, כדי לקנות שבת אחת של יהודי!..."

תובנה !

שבת היא הנכס היקר ביותר שלנו. היא חשובה יותר מהכסף, והיא מבטאת את הייחודיות שלנו! לא נמכור את השבת, בעד שום הון שבעולם!

הפעלה | שרים זמירות ובקשות

משפט פתיחה:

היום נלמד להרגיש את הקשר שלנו עם לקב"ה, דרך עולם הנגינה המופלא, הטמון ב'זמירות השבת' וב'שירת הבקשות'.

הסבר כללי:

תחרות בשלבים, נלמד על מגוון לחנים של זמירות ושירת הבקשות - מבתי החניכים, וגם נלחין בעצמינו כמה מהם.

חומרים נדרשים:

אין.

הסבר מפורט בשלבים:

שלב א'

1. נשאל "מי רוצה ללמד אותנו לחן של זמירות שבת / שירת הבקשות?"
2. נלמד את הלחן, ונשיר יחד בדביקות.

שלב ב'

1. נכריז על תחרות הלחנת זמירות שבת / שירת הבקשות.
2. נחלק את הקבוצה ל-3, כל קבוצה תבחר קטע זמירות, אפשר גם מתפילת שבת.
3. הקבוצות יתפרזו למקום שלא ישמעו אחד את השני - כדי למנוע הפרעה.
4. הקבוצות ידביקו לקטע שהם בחרו מנגינה מתאימה משיר אחר ('הדבקה' = מתאימים מנגינה קליטה ומוכרת למילים מהתפילה. מי שרוצה ממש להלחין מנגינה חדשה, הרשות בידו...).
5. נעודד את החניכים: 'זהו ערב גילוי כשרונות!' 'הבה נראה למי יש חוש מוזיקלי!'

טיפ:

כדאי שהפעילות תיעשה במקום עם השראה, למשל מול נוף יפה בשקיעה, או בזיץ לילי על חוף הים וכדומה. אפשר גם ליצור אווירה - לכבות את האור ולשיר לאור נרות.

תובנה:

זמירות השבת הם כיסופים ותפילה, שמביאים רגש פנימי וחיבור עמוק יותר לקב"ה, נותן השבת ובורא העולם.

מעורר

מעלות השבת

ידועים דברי חז"ל (ביצה טז, א): "אמר לו הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם".

הבה נתבונן, מה מיוחד כל כך במתנה הזו? הרי להרבה עמים בעולם, יש יום מנוחה שבועי?

מעניין כי השבת היא ציווי מחייב לכל יהודי, ולמרות זאת היא 'מתנה'. אנחנו משתוקקים להבין איך 'חובה' ו'מתנה' הולכות ביחד...

הבה נחכים.

סיים לך

העזר לנאמד היום בהרחבה על מצלעות השבת, נקלית את האווירה ונשחק תוך כדי מחקקים משעשעים, הקשורים למוסל.

חוזרים דרושים:

• 2 מצרונים יום זיהים.

• כדור יום.

מדוע השבת מכונה 'מתנה טובה'?
אלו מעלות מיוחדות יש בשבת יותר מאשר - להבדיל
- יום המנוחה הרשמי ברוב העולם, שהוא יום ראשון?

תשובה

ההבדל בין מנוחת הגויים למנוחת עם ישראל

אנשים זקוקים למנוחה. אחת לשבוע עוצרים פועלים מעבודתם, ונמנעים במשך יממה שלמה מללכת לעבודה.

הם נחים מהעבודה.

היהודי גם נח מהעבודה. אבל הוא ממלא את המנוחה בתוכן רוחני!

הגוי נח ממשוהו. היהודי נח **לקראת** משוהו!

בעוד הגוי חוזר לעבודה עצבני. 'אוף, למה נגמרה המנוחה?...! היהודי חוזר מלא סיפוק: 'אה, ברוך השם! קיבלתי כוח רב לשוב לעבודה של שבוע נוסף, לפרנס את משפחתי! ולעשות נחת רוח לקב"ה'.

יום השבת מעניק חירות ליהודי, המשוחרר ממלאכה ומוצא זמן לעצמו, להתבונן בנפשו ולשהות בקרבת בני משפחתו, להזין את נשמתו בלא דאגת המלאכה. להתחבר לבוראו, להשתפך בתפילה, ולמלא את הנשמה במזון רוחני.

האווירה המיוחדת, המנוחה השוררת, השלווה שמעניקה את מרווח הנשימה לו כולנו זקוקים כל כך, הקשר הרוחני שמתעצם ביממה הזו בין היהודי לבוראו - כל אלה מרכיבים את היממה המיוחדת הזו, את יום השבת העילאי.

אינו דומה יום המנוחה השבועי של כל הגויים, ליום המנוחה השבועי של עם ישראל. בשבת קודש כולנו חשים את השלווה שמלטפת, את הקדושה שעוטפת, את ההתעלות מהחיים הגשמיים השגרתיים, ל'מעין עולם הבא' אמיתי, והכל כאן בעולם הזה...

שאלה א':

תחק

נפחים מזרן אחד, הפני נשאר לא ננופת.

כל חניך בתורו [בלא סדר מסוייט] - נשכב במנוחה על מזרן אחד, ואליו לביצע תרגילי התעמלות - 2 שכיבות סמיכה, 2 כפיפות בטן, וכד'. [זכירות על המזרון שלא יתפוצץ...].

מה התוצאה? החניך שנח על המזרן הננופת, שמח ונהנה, בעוד החניך הפני סוכל מצט ומתלונן על העצמות הכואבות... כך נחיש את ההבדל בין מנוחת אי למנוחת יהודי בשבת קודש.

סיפור 1 | "אל תחליף את היהלומים בתאורת פרוטות עלובות!"

מעשה באחד מגדולי ישראל, שהגיע לביתו עני, וביקש צדקה עבורו ועבור ילדיו. למרבה צערן של הרב, בדיוק באותו יום הוציאה רעייתו הרבנית את כל כספם המזומן לקניית כמות של תכשיטים שונים, כדי למוכרם ולהתפרנס מהם.

הרב אשר נותר ללא מזומנים לתת מהם צדקה, ניגש ללא היסוס לקופסת התכשיטים העומדים למכירה, שלף טבעת נאה ונתן אותה לעני. "הא לך?" אמר באהבה, "מכור טבעת זו והשתמש בתמורתה לקניית ארוחה לך ולילדיך". יצא העני לדרכו שמח וטוב לב. עם זאת העני פנתה אשת הרב מיד ואמרה לו בתמיהה: "כדי שיוכל לקנות ארוחה למשפחתו, היה די בטבעת פשוטה עשויה דמוי זהב ומשובצת זרקוני זכוכית, ומדוע נתת לו טבעת זהב טהור משובצת

אבני חן יקרות?"

מששמע זאת הרב, נטל את מעילו מעל הקולב ויצא במהירות לדלוק אחרי העני.

הוא כמעט הגיע אליו בפינת הרחוב, אך העני שהבחין בו, החיש את צעדיו מתוך חשש שהרב התחרט על שנתן לו טבעת במקום פרוטה. הרב נאלץ להזדרז יותר, והעני פתח במנוסה....

"המתן!" קרא לעברו הרב. אך העני המשיך במנוסתו תוך שהוא משיב: "הרב כבר נתן לי! אי אפשר להתחרט!"

"לא! לא התחרטתי!" הרגיעו הרב, "המתן מעט!"

רק אז עצר העני ממרוצתו, והמתין לרב שהגיע מתנשף.

"לא יצאתי אחריו כדי לקחת ממך את הטבעת, אלא רדפתי אחריו כדי להודיעך: הטבעת שבידך יקרה היא מאוד! מזהב טהור היא עשויה ומשובצת אבני חן יקרות! אל תחליף אותה תמורת פרוטות, הן רב היא שווה!"

! תובנה

מדוע הוצרך בורא עולם להקדים ולומר למשה רבנו: "מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה - לישראל, **לך והודיעם**" הקב"ה אומר למשה "לך והודיעם שמתנה טובה היא! שידעו כמה היא טובה ויקרה, וישמרו עליה כראוי!"...

בראש רשימת המתנות האהובות ביותר שקיבלנו מבורא עולם, עומדת המתנה הקסומה ויקרת הערך, מתנה רוחנית העטופה גם בתענוג אישי צרוף: מתנת יום השבת.

ניחוחות השבת מלווים אותנו מילדותנו, מעלים בנו זיכרונות מעוררי געגוע. זמירות השבת מעלות בנו צלילים של הדר, ובלב הולכת ומתפשטת התחושה של מנוחת אהבה ונדבה, יממה של עונג רוחני נשגב, תענוג לגוף, שמחה לכל נשמה יהודית.

חידה 2

איך נוכל לקבל שפע של ברכה והצלחה בלימודים,
בחברה ובכל מעשינו?

תשובה

חז"ל תקנו לנו בנוסח התפילה לומר: "וברכתו מכל הימים". וכן מזמר רבי שלמה אלקבץ בפיט 'לכה דודי': "לקראת שבת לכו ונלכה - כי היא מקור הברכה!"

כבר בתורה נאמר "ויברך אלוקים את יום השביעי, ויקדש אותו", ואמרו על כך חז"ל (בראשית רבה יא, א), נאמר בפסוק (משלי י, כב), "בְּרִפְתָּ ה' הִיא תַעֲשִׂיר" - זו השבת, שנאמר "ויברך אלקים את יום השביעי".

כל הברכות באות מכוח השבת, כפי הנאמר בזוהר הקדוש (יתרו דף פח) "כל ברכאן דלעילא ותתא, ביומא שביעאה תליין".

לכן הרוצה סייעתא דשמיא, שואב מן השבת לכל ימי השבוע. 'שבת' בגימטריא "עזרת ה' וי'יה", היינו שהשומר שבת קודש כהלכתה זוכה לעזרת ה' בכל אשר יעשה.

סיפור 2 | "זכי היא סלי?"

מתוך הספר "אות ישראל" עמ' 253:

היה היה עשיר גדול שחי בזמנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, וכפי גודל עשרו וממונו, כך גודל צרותיו. מחלות קשות תקפו אותו ואת בני ביתו, עד שכל הרופאים אמרו נושא ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא למחלותיהם.

יהודי זה היה רחוק מאד מתורה ומצוות, והפעיל את עסקיו אף בשבתות רח"ל, כבימי חול רגילים.

לימים נפגש עשיר זה עם סוחר גדול שהיה ירא שמים ומדקדק במצוות, ובאותה הזדמנות תינה לפניו את צערו, כי מצבו בכי רע, וכי כל הממון הרב שיש לו אינו שווה מאומה, בזמן שכל משפחתו סובלת ייסורים קשים ומרים

ומיני מחלות שונות שאין להם תרופה.

הסוחר הציע לעשיר לגשת אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו, אולם העשיר שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות, דחה כלאחר יד הצעה זו באומרו: "וכי הרב הוא מלאך, שיהיה באפשרותו לשנות הטבע?"

הפציר בו הסוחר וטען: "אין לך מה להפסיד, אם לא יועיל - לא יזיק!" עד שהשתכנע לגשת לצדיק.

כשכנס העשיר לבית הרב פרץ בבכי מה, וסיפר על הייסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו. ביקש והתחנן מהרב, שיואיל בטובו לברכו.

אך במקום לברכו, אמר לו הרב: "תן לי את ידך". לחץ הרב את ידי העשיר ואמר: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה - אם ברצונך ברכה, תתחיל לשמור שבת ואז הברכה תבוא מאליה".

התנצל העשיר בפני הרב ואמר: "אדוני הרב! וכי סבור אתה שיכול אני בקלות לשמור שבת, והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים, וסגירתם ביום שבת תגרום לי הפסד של הון עצום!"

אבל הרב שוב לחץ את ידו ואמר: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה, והרי כבר אמרתי לך שהשבת היא - ורק היא - הברכה, ואם תשמור את השבת - הברכה תבוא מאליה".

העשיר לא ידע נפשו... אך לאחר כמה דקות ננער לפתע והשיב: "אדוני הרב, חשבתי ברגע זה על פתרון נפלא, הרי בעוד כעשרים יום תסתיים השנה הנוכחית, ואז אסכם את ההכנסות וההוצאות של כל המפעלים והחנויות, ולאחר מכן אתחיל לשמור את השבת, ואם כן, תרשה לי, אדוני הרב, לחלל רק עוד שלוש שבתות"...

לכאורה, היה היגיון בהצעה הזו. הרי המפעלים והחנויות עובדים עם תכנית עסקית, איך יוכל להפסיק את העבודה בשבת, ללא הודעה מוקדמת? איך ישלם משכורות שהתחייב מראש, בלי לקבל את התפוקה של יום השבת? וכי יוכל לעמוד בהחלטה כזו? וכי אנו רוצים ששומרי שבת יפשוטו רגל ויפסידו את כל כספם?

לכאורה, הגיוני הרבה יותר "ללכת בהדרגה", לאפשר לו חילול 3 שבתות, כדי לאפשר שמירת שבת לאורך זמן...

אבל כששמע הצדיק דברים אלו, פרץ בבכי: "בני, בני, וכי חושב אתה שהשבת

היא שלי?!

איך אוכל להרשות לך לחלל אותה?! אילו השבת הייתה שלי באופן פרטי, לא היה אכפת לי להרשות לך לחלל כמה וכמה שבתות, אולם השבת היא של הקדוש ברוך הוא בורא כל העולמות, ואם כן איך אוכל להעיז להרשות לך לחלל שלוש שבתות?"

התרגש העשיר מדבריו האמיתיים של החפץ חיים שיצאו מעומק הלב, וקיבל על עצמו שמירת שבת מיידית.

ואכן לא עברו ימים מועטים, וכולם התרפאו רפואה שלמה באורח פלא! ומני אז שקד על שמירת השבת, וכן המשיך והוסיף עוד המצוות.

שאלה ב:

תחק

נאחיש בהואור של חודש אדר, מהי מנוחה. אבל מנוחה עם מטלות...
ננפח את המצרך השני. נקפיד ששני המזכונים יהיו מנופחים היטב בשווה.
כל חניך בתורו נח בשכיבה על מזרון אחד, ומשחק מסירות בכדור עם צמיתו.

לכל זוג חניכים יש בתחילת המשחק 5 נקודות, על כל פספוס כדור יורדת להם נקודה. כשמציעים לאפס נקודות הם יוצאים, ואוחלפים על ידי הזוג הבא בתור.

תובנה !

בשבת קודש, אין לנו מטלות גשמיות, רק מטלות רוחניות... זוהי מנוחה אמיתית...

חידה 3

ודאי שמעתם על ה'נשמה יתירה' שיש בשבת.
רגע, אז לכל אחד יש 2 נשמות?
מהי אותה נשמה יתירה, איך מרגישים אותה?

תשובה

כל אחד חש תחושה מיוחדת ומרוממת בשבת. האווירה, בגדי השבת, התפילות עם כולם ביחד, השירים, הסעודות המשפחתיות וכו'...

איך אנו מסוגלים לכל זה? איך יש לנו כוח לכל כך הרבה סעודות, שירים, טיחה בהכנה לשבת, למה אנו לא מתעייפים משבת לשבת?

זהו כוחה של הנשמה היתירה! כלשון רש"י (ביצה טז, א) "נשמה יתירה - רוח לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרוחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו". תמיד-תמיד יש במוצאי שבת איזו הרגשה חמצמצה של 'חבל שזה עבר' - זה בגלל הסתלקות הנשמה היתירה (ולכך מריחים בשמים, להרגיע את הנפש).

בזוהר הקדוש מאריך במעלת הנשמה היתירה (ויקהל קפד, קצח, מתורגם): "ואז נתווסף רוח הנשמה בישראל, על כל אחד ואחד, ובנשמה יתירה ההוא שוכחים כל עצב וחימה, ולא נמצא למעלה ולמטה רק שמחה, רוח ההוא שירד ונתווסף בבני העולם כשיורד הוא מתרחף בבשמים של גן העדן, ויורד ושורה על עם הקדוש, אשריהם כשהרוח ההוא נתעורר... כיון שרוח הזה שורה על העולם, כל רוחות הרעות וכל מקטרגים הרעים מסתלקים מן העולם, ואין אנו צריכים להתפלל על שמירה, משום שישראל שמורים ברוח ההוא וסוכת שלום פורשת כנפיה עליהם, והם נשמרים מכל".

בספר פרי צדיק (עקב ו) מסביר מה הנשמה יתירה מוסיפה לנו: "הנשמה יתירה שירודת לכל אחד מישראל בכל מעלי שבת, היינו שכל אחד מישראל משיג בשבת חשק מחודש לעבודת השי"ת".

עלמז:

חנק

צעת מתחלקים לקבוצות של 4 חניכים. 2 נחים בשכיבה, כל אחד על מרן אחד.

אז 2 נאמדים כאזרים - אחד ליד כל מרן, לסייע בתפיסת זריקת הכדור. [הליד הנוסף = נשמח יתירה 😊]

חידה 4

איך יתכן שהשבת היא 'מתנה טובה' וניתנה לנו לצורך מנוחה ועונג, הרי בתורה מפורשים עונשים קשים ואף מיתה למי שלא שומר שבת, האם ככה נותנים מתנה?!

ועוד: הלא התורה שלנו כל כך נפלאה, דרכיה דרכי נועם, והיא מחנכת למוסר, מצפון ומידות טובות וישרות. איך יתכן אם-כן שיש בה גזר דין מוות על מחלל השבת?

תשובה

ראשית נקדים, כי גם מה שנתפס בעינינו כענישה בעולם הזה או הבא, אינה 'נקמה' של ה' חלילה, אלא **ניקיון**, כדי לאפשר לנשמה הטהורה מכתמיה לקבל את שכרה בבחינת 'להתענג על השם' ולהנות מזיו שכינתו. הדבר דומה לילד האחוז חזק בזרועות אביו, כדי לאפשר לרופא לנקז את הדלקת שבאצבעו. יתכן שהילד יבכה ואולי אפילו יכעס מאד על אביו, אך בבוא היום הוא יבין את התועלת הרבה ואף יודה לו על כך.

ועתה לגופו של ענין: לענישה, יש כמה מטרות. הרתעה, שלא יבואו אחרים לחטוא. חינוך, שהחוטא יתבונן ויבין את חומרת מעשיו. וגם הגנה, שהחוטא לא יוכל לשוב ולחטוא בעודו בכלא, למשל.

אבל בעונש המיתה על יום השבת, יש רעיון נוסף. הרעיון הוא: אדם שהסתיר את אור נשמתו עד כדי כך, שהוא לא מרגיש ולא מבין את הניתוק האדיר בחילול השבת, הוא

התרחק מהקב"ה עד שאינו שומע את זעקת נשמתו הצורחת בכאב בחילול השבת, הוא שכח את מתיקות ועונג שמירת שבת, אדם כזה למה לו חיים... **לחיים כאלו אין טעם אמיתי**, ונשמת אדם זה משתוקקת כבר להגיע לעולם הבא, ולהפסיק את החיים הגשמיים המצערם אותה כאן כל כך...

למעשה, עונש המיתה על חילול שבת לא נוהג בימינו. אבל הוא כתוב בתורה ומזכיר לנו - **שמירת שבת, היא טעם החיים!**

ש"ס 4:

תתק

נצלה ש"ס בקושי.

המשחק כעת הוא למסור את המצרון מצד מיד ליד במרחק של 2 מטרים, ולתופסו לפני שיפול כולו על הרצפה.

בכל פעם 2 חניכים מחקים 5 פעמים. המנצח ביניהם צוה לשלם הבא.

ושב 2 מול 2, המנצחים מתקדמים, עד שיש לנו מנצח.

תוכנה: את מנחת השבת, יש לתפוס בשתי ידיים...

חידה 5

אלו מעלות נוספות יש לשבת? נו, מי יודע לומר?

תשובה

מחילת עונות

בגמרא בשבת (ק"ח, ב) "אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו, אפי' עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו". וכתב בכף החיים (ר"ג, י"א): "יהרהר בתשובה ויפשפש במעשיו בכל ערב שבת, משום שהשומר את השבת כהלכה, מוחלים לו על עוונותיו אם עשה תשובה. וגם על ידי התשובה, יזכה לקבל נשמה יתירה ממקום גבוה יותר, כי כפי הכנתו כך קבלתו".

ניצול משעבוד גלויות

נאמר בישיעה (נח, יג): "וקראת לשבת עונג", ואמרו בגמרא (שבת קיח, א) "כל המענג את השבת ... רב נחמן בר יצחק אמה, ניצול משעבוד גלויות".

נותנים לו משאלות ליבו

עוד שם בגמרא: "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר (שם): 'אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך' וגו'... אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו".

רפואה קרובה

בגמרא (שבת יב, א) שנינו: "תנו רבנן: הנכנס לבקר את החולה אומר: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא... יכולה היא שתרחם". כיוון שאסור להצטער בשבת, אין להתפלל על החולה, לכן המבקר לעודד את החולה אומר לו כי למרות שהוא מנוע מלזעוק ולהתפלל בשבת קודש, אך בזכות שמירת השבת תבוא רפואה במהרה בימינו. למדנו א"כ שבכח שמירת השבת לרפאות את החולה.

מלאך רע עונה אמן

במסכת שבת (ק"ט, ב): "תניא, ר' יוסי בר יהודה אומר: שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע. וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו. ואם לאו - מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו".

הוצאות שבת חוזרות

בגמרא במסכת ביצה (טז, א) שנינו: "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים חוץ מהוצאות שבתות והוצאות ימים טובים והוצאות בניו לתלמוד תורה - שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו".

תבלין ושמו שבת

בגמרא מסופר (שבת קיח, ב) "אמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניא מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? אמר לו תבלין אחד יש לנו ושבת שמו, שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף. אמר לו תן לנו הימנו, אמר לו כל המשמר את השבת מועיל לו, ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו".

מי יודע מה עוד? [תחפשו, יגעת ומצאת תאמין...]

שאלה 5:

משחק

עכשיו החניכים חושבים, ומחצאים בעצמם משחק נוסף *אפשר לשחק*
עם המצונים והכדור...

כי כל אחד נותן לשבת את הטעם המיוחד שלו...

מערך

זו היא מנוחה?

רבים מוטרדים מהשאלה - מהי מנוחה. בשפה המדוברת שלנו, מנוחה היא מצב של חוסר מעש, הנאה מאפס מטלות, ללא עול... אפשר לעשות מה שרוצים, לאכול או לקרוא או לשחק.

אבל בשבת, יש כל כך הרבה איסורים. אסור להדליק מזגן, אסור לבשל אוכל, אסור לנסוע לסבתא, זוהי מנוחה?

עלינו להתבונן ולהבין, מהי מהות מנוחת השבת, ואיך דווקא ההימנעות מכל סרך מלאכה, מעניקה לנו מנוחה אמיתית ומושלמת.

על כך ועוד, נרחיב היום.

שאלות לדיון

- הרי בשבת אני מוגבל, הרבה דברים אסורים עלי, אז איך בכל זאת ארגיש מנוחה?
- הרי הדלקת אש נעשית כיום בקלות - באמצעות גפרור או מצת, לחיצה על מתג או סיבוב מפתח הרכב, לא צריך לטרוח ולהקיש אבנים זה בזה כמו בזמן נתינת התורה. אז למה זה עדיין אסור?
- האם יהודים רחוקים שלא זכו עדיין לשמירת שבת, ונוסעים רח"ל לים בשבת ומשחקים כדורגל, לא נהנים יותר מאיתנו?

תשובות

מדוע אסורות גם פעולות פשוטות שאינן טירחה, כמו הדלקת חשמל בשבת:

[ערוך ע"פ הספר הנפלא 'סוד השבת - אור הנשמה' מאת הרב זמיר כהן שליט"א]

אילו היה נאמר בתורה: "לא תטרחו ביום השבת", או "לא תבצעו פעולה מעייפת ביום השבת", השאלה אכן היתה במקומה. או אז, היה חל איסור על כל פעולה מעייפת כגון העברת כסאות רבים ו/או כבדים מחדר לחדר עבור האורחים, נשיאת סירים ומגשים גדולים העמוסים במטעמי השבת כגון בשבת-חתן, ואפילו ללכת בעיר הליכה מעייפת של קילומטרים אחדים לביקור קרובים וידידים היה אולי אסור, שהרי בכל אלה כרוכה טירחה. אולם **התורה לא אסרה טירחה בשבת**, אם היא לצורך השבת.

מדוע אם כן הבערת אש בשבת אסורה?

כאמור, התורה ציוותה אותנו לשבות ממלאכה ביום השבת כדי להעיד על הכרתנו ואמונתנו בעובדה שהאלוקים ברא ויצר במשך ששת ימי המעשה את הבריאה על כל פרטיה, ושבת ממלאכה ביום השביעי. **לא שביתה מטרחה**, אלא **ממלאכה**. כלומר, **מיצירה**. הבערת אש היא מלאכת יצירה של אש שלא היתה כאן קודם, ואין שום הבדל אם המלאכה נעשית מתוך טרחה או בקלות רבה.

יקל עלינו להבין זאת כאשר נתבונן בעובדה שהאלוקים לא טרח ו"התעייף" בששת ימי המעשה, אלא "**בדבר**" (=בדיבור) ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם" (תהילים לג, ו). "כי הוא **אמר** ויהי הוא ציווה ויעמוד" (שם, ט). וכמו שנאמר בתורה בפרשת

הבריאה: **"ויאמר אלקים יהי... ויהי..."**. ברור אפוא שהתורה מגדירה את הבריאה בשם מלאכה, על שם התוצאה שעניינה יצירה וחידוש, ולא משום עייפות וטרחה. האלוקים ברא ויצר בששת ימי המעשה, ועל שם זה אנו שובתים מיצירה ביום השבת. ואין זה משנה כלל אם כרוכה טירחה בעשיית המלאכה או לא.

האם בשבת אני מוגבל?

נזיד עדשים לעומת ארמון מלכות: מגבלות הדיבור הנינוח והשקט, הלבוש המכובד ואיסור העישון באולמות ארמון המלכות בבריטניה, מעידות על סגנון מלכותי, על חיים שקטים מלאי תוכן חשוב... אין אלו הגבלות, אלא רמת חיים אחרת, ראויה למעמד החשוב!

האם נסיכי הארמון חשים מסכנים? ממש לא, ההיפך!

עלינו לחזק אצלינו את גאוות היחידה - אנחנו אלו הגרים בארמון השבת! מסכנים דווקא אלו שלא...

כאשר שומר השבת נשאל על ידי מי שאינו שומר שבת: "ומה עם הנסיעה לים?" הוא מביט בו בחיוך מהול ברחמים... בלבו הוא חש כמי שביקשו ממנו להחליף כתרו של מלך, בנייד עדשים. אמנם נכון, נזיד עדשים טעים הוא, אך אותר עליו ללא היסוס כאשר מן הצד האחר ניצבת תמורה יקרה הרבה יותר לאין ערוך!

נזכור: חייל אני בצבא מלך מלכי המלכים הקב"ה, האוהבני אהבה עזה, ובכל הוראותיו חפץ הוא רק בטובת: הריני שמח על דבריו, ושומע באהבה להוראותיו.

כך כותב הרש"ר הירש זצ"ל ("מתנה טובה", עמ' ע"ט): "מכל המתנות הטובות שתורת ישראל העניקה למחזיקים בה אין מתנה טובה המנחילה את אושר החיים בשפע רב כל כך, כמצווה הקדומה ביותר, היא מצוות השבת. טלו מיהודי את השבת ואתם נוטלים ממנו את הפנינה היקרה לו ביותר, וכל מה שתתנו לו תמורתה לא ימלא מקומה. כל מיני שמחה וגיל שתמצאו לו לא ימצא בהם קורת רוח, כמו שהוא מוצא במנוחה הנעימה, בשלוות השקט של יום השבת."

סיפור | 'שפיכות דמים' ברחוב העיר...

מאת הרב אשר קובלסקי, מתוך עלון 'דרשו':

היה זה לפני כ-130 שנה, ביום ששי בבוקר, בעיר 'קלסרוהה' שבגרמניה. הבנקאי העשיר, יהודי שירתו קדמה לחכמתו ושהצליח גם בעסקיו הענפים - הלא הוא זקני ר' שמואל שטראוס ז"ל, עמד לצאת ליום העבודה בבנק שבבעלותו.

הואיל ונקרא להשתתף בשמחת ברית מילה לאחר שעות העבודה, החליט שכבר משעת בוקר ילבש את החליפה השבתית הנאה, כך יוכל להופיע בשמחה מיד לאחר העבודה.

כמדי יום ביומו, עם סיום שעות העבודה, אסף ר' שמואל את הכסף שהיה בבנק מידי הפקידים השונים, כדי להשיבו לביתו. באותם ימים, כספות מאובטחות לא שכנו בבנקים אלא בבתי המנהלים, ולכן מדי יום אסף מנהל הבנק את הכסף מעובדיו, והטמינו בכספת שבביתו. כך עשה גם ר' שמואל, העמיס את חליפתו בצרורות מזומנים, ויצא מהבנק בדרכו לברית.

לאחר סעודת הברית אץ ר' שמואל לביתו והחל בהכנות קדחתניות לכניסת השבת, שהסתיימו עם יציאתו לבית הכנסת לתפילת המנחה. בית הכנסת קיבל את פניו באווירה מרוממת. כל המתפללים, ור' שמואל ביניהם, התרגשו ועלצו לקבל את המלכה, לשורר לקראתה. גם תפילת ערבית עברה בהתרוממות הרוח, ולאחר ברכות 'גוט שבת' לבביות אסף ר' שמואל את אורחיו ובניו, ויצא לביתו.

עודו מהלך לכיוון הבית, לפתע חש כבדות לא מוכרת בכיסו החליפה. 'מה זה? - שאל את עצמו מיד, 'היתכן שאני מטלטל בעיצומו של יום השבת המקודש? מה שוכן כבוד בכיס החליפה השבתית?'

באינסטינקט של חרדה הוא שולח את ידו לכיס החליפה, ומגלה את האוצר הנחבא. כל הכסף שהיה בבנק באותו יום - הכל כאן, בכיסו. הוא שכח לרוקן את כיסו החליפה, ועתה - הוא מהלך בחוצות קריה, בעיצומו של ליל שבת, כשבכיסו הון תועפות. צרורות של שטרות והמחאות, שטרי פיקדון וערביות להלוואות... כל הבנק שלו יושב בכיס - ושבת היום! שבת!

הוא נחרד. לרגע קפא על מקומו, עיניו יצאו מחוריהן והוא מולל את זקנו באימה. 'שבת היום ואתה מסתובב עם כסף בכיס? בשבת?!?!' - המחשבה הזו

החרידה אותו, שברה את לבו. היטב ידע כי הדבר קרה בטעות, בשוגג מוחלט, בשגיאה לא צפויה. ועדיין...

לרגע בודד התחוללה מלחמה בלבו. האם ימשיך הביתה כשכל הכסף הזה עליו? האם מותר? אולי אסור? הרי לא שייך שימשיך להלך כשהוא מטלטל כסף! מצד שני - הרי ברור שהשלכת הכסף כאן היא איבוד הון תועפות, או במילים אחרות - פשיטת רגל עסקית של הבנק כבר ביום ראשון הקרוב, כשהון עתק יורד לטמיון ונאבד מן העולם!

המלחמה התחוללה במשך רגע אחד, רגע אחד בודד. מיד אחר כך, בפנים נוהרות, בשמחה של מצוה, בהתרגשות אין קץ, הוא מתקדם חצי צעד לצידי הדרך, ומנער את תכולת כיסיו על הרצפה! עם כל צרור שנפל הפך חיוכו לגדול יותר, כל רובל שזלג הוריד עוד אבן מלבו. כשהכיס התרוקן - חש הקלה גדולה, שמחה עצומה, ובעיקר - התרגשות עמוקה: סוף סוף הוא זוכה להקריב משהו רציני למען השבת, הנה, ה' זימן לו הזדמנות לוותר על הון עתק למען קדושת השבת!

עתה, צעדיו נעשו קלים יותר, והוא נכנס בשערי ביתו בתנועות ריקוד. הוא לא שיתף מיד את בני משפחתו - חשש שאי מי מהם עלול לקחת את הדברים קשה מדי, אולי יתעצב על הון התועפות האבוד, ושמחת השבת שלו תיפגע. לא כן ר' שמואל - הוא שמח על ההזדמנות, עלץ על הויתור, השבת עברה עליו בהתרוממות רוח, הוא חש כי קדושת השבת כובשת אותו!

במוצאי השבת, כינס ר' שמואל את בני משפחתו, ובישר להם כי הפכו לעניים מרודים. 'זה נשמע עצוב' - אמר מיד, 'אבל האמת - שאין בשורה משמחת מזו. הקרבת את כל הוני למען יום השבת, הותרתי את כל כספי הפקר מוחלט ברחובה הראשי של העיר. אני נרגש לספר לכם שזכינו להקריב למען יום השבת, אשרינו מה טוב חלקנו!' - קרא בקול, והזמין את בניו להצטרף לריקוד של מצוה, בשירת 'ישמחו במלכותך שומרי שבת'...

ברגע הראשון, המה ראו כן תמהו. בחלוף כמה רגעים - כל בני הבית נדבקו בעליצותו, התרגשו בשמחתם המשותפת. הנה, הם זכו להפסיד הון רב, הקריבו את כל עושרם למען השבת האהובה. היש זכות נעלה מזו, טובה מזו?!

ובכל זאת, כשהמעמד המרגש והמשמח הסתיים, הרחר ר' שמואל שאולי יש מקום של חובת השתדלות, לצאת למקום בו זרק את הכסף, ולראות אם אולי נותר ממנו משהו. אמנם, זה לא סביר ולא הגיוני, הון רב מוטל בצידי הדרך הראשית מזה 24 שעות בעיר שיש בה אלפי גויים - מה הסיכוי שישאר שם?

- ובכל זאת, למה לא לנסות...

הוא נוטל פנס קטן, ויוצא אל המקום. מאיר את קרקע הרחוב באור זעום, ולנגד עיניו המתעגלות בתדהמה הוא מוצא את כל הכסף! חבילות מסודרות ומגוהצות של שטרות ישרים, שטרי ערביות, המחאות שנפדו והמחאות לפיקדון. הכל מונח שם, בדיוק באותה תנוחה, כאילו יריעה נעלמה כיסתה את כל הכסף במשך 24 השעות שחלפו, ואיש לא הבחין בו!

הוא צבט את עצמו כדי להאמין שאינו הוזה, והתכופף אל הקרקע. הרים חבילה אחר חבילה, צרור ועוד צרוה. בטבור הרחוב עמד וספר את הכסף, וגילה כי רובל לא חסר, אף פרוטה לא נעלמה. כל הכסף כאן, איש לא נגע בו!

בהתרגשות יוצאת דופן, שב לביתו בריצה קלה, וכינס שוב את בני משפחתו. 'בשורה טובה הערב, קצת פחות מיוחדת מקודמתה, אבל בכל זאת טובה!' - הכריז. 'בכינס הקודם שמחנו לגלות שהקרבתנו את כל כספנו למען השבת, התרגשנו להתבשר כי איבדנו את כל עושרנו למען שמירת השבת וקדושתה. ועתה נתבשר כי יום השבת המבורך שמר על ברכת הכסף, וכל הכסף נמצא בשלום, פרוטה לא חסירה!'

ומאותה שבת ואילך, הלכו עסקיו המסועפים של ר' שמואל וגדלו בהצלחה מדהימה, היכן ששלח ידו ראה ברכת שמים יוצאת דופן. הוא הפך לעשיר מופלג וידוע, שברבות הימים הקים את 'חצר שטראוס' בירושלים - בה בנה מכספו הרב דירות לעניי ירושלים, על חשבוננו. ברכת השבת היא שהביאה את הברכה בעסקיו, והעניקה לו הצלחה עסקית גדולה ביותר!

! תובנה

אם אנו נתקלים בניסיון בשמירת השבת, אם יש לנו רגע של התלבטות ואיננו יודעים כיצד לנהוג, אם יש לנו רגע של קושי - הבה נראה לנגד עינינו את ר' שמואל משליך את כל הונו מכיסיו, כשעיניו נוצצות ולבו מתרונון. נראה באיזו שמחה יהודי שומר את השבת, באיזו התרגשות, באיזו חדווה, כמה גדולה שמחת שמירת השבת ומה עוצמת ברכתה!

ככל שנשמח עם יום השבת, כך נזכה שברכת השבת תחול עלינו, ותעניק לנו שפע טובה וברכה עד בלי די!

הפעלה | "גאים לשמור שבת"

משפט פתיחה:

דיברנו על גאוות היחידה? הבה ניקח זאת צעד קדימה ונראה כמה אנחנו גאים לשמור שבת!

הסבר כללי:

תחרות ארצית בין הסניפים על השלט הכי יפה ובולט, במיקום הכי בולט, עם הכיתוב הכי יפה וקולע על כך שאנו גאים לשמור שבת.

חומרים נדרשים:

כל סניף בוחר לבד...

הסבר מפורט בשלבים:

1. נכריז על תחרות ארצית בין הסניפים, על הכנת השלט הכי יפה ובולט, ותלייתו במיקום הכי בולט, עם הכיתוב הכי יפה וקולע על כך ש"אנחנו גאים להיות בני תורה שומרי שבת!"
2. נבחר משפט קצר וקולע, שמתאים להיות על כרזה ענקית על אחד הגשרים הסואנים בארץ, ועליו נתחיל לעבוד.
3. רעיונות למשפטים:
 - "יחדיו גאים לשמור שבת!"
 - "במקום ליסוע לים - כנס לארמון השבת!"
 - "אין יותר כיף מהשבת"
 - "כדורגל בשבת? בזבוז של יום נפלא"
4. רעיונות למיקומים:
 - על בית הספר/בית הכנסת שם מתכנסים.
 - על גשר מרכזי.
 - על שער הכניסה ליישוב.

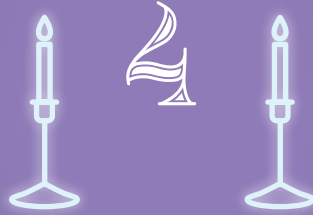

- בצד כביש סואן.
- 5. הסניף שישלח את התמונה הטובה ביותר הוא המנצח.
- 6. הניקוד יהיה על פי: המשפט הכי קולע, המיקום הכי בולט, וההשקעה הכי גדולה.
- 7. ניתן גם לערוך תחרות בתוך הסניף, בין החניכים, על המשפט המתאים ביותר, ועל העיצוב היפה ביותר. יש להחליט מראש מי שופט בין ההצעות, ומה הפרס.

חשוב:

אין לתלות שלט בלא ליווי המדריך, וזהירות מכל חשש סכנה!
בהצלחה!

מעורר

עונג שבת - כיצד?

”עונג שבת” הוא מושג המוכר לכולנו מגיל צעיר מאוד. סעודות, מאכלים מיוחדים, שירים מרוממים, באמת עונג לגוף ולנשמה... אבל מה עם תפילות השבת, קריאת התורה, הליכה שוב ושוב לבית הכנסת?

מי שיתבונן יגלה, כי אין אלו רק מטלות ביום השבת, איזו חובה שצריך למלא - אלא זהו חלק מהותי מעונג השבת... אם נצא למסע לימוד והבנה, העונג הרוחני של השבת יסב לנו נחת מרובה, לא פחות מהעונג הגשמי...

שיח פתוח - דיון ער:

- מהי בשבילכם שבת?
- האם אתם אוהבים את השבת?
- מה התחושה שלכם כששבת מתקרבת?
- מהו קטע התפילה / הזמירות / שירת הבקשות - האהוב עליך בשבת?
- שאלת רבים: איך נוכל לחוש כיף ועונג בשבת, בלי תחושת עומס מעיק של תפילות וסעודות ארוכות, וסדר יום תובעני?

תשובה

הקב"ה כל כך רוצה שנהנה בשבת, שננוח, נירגע, נתענג על מאכלי השבת וזמירות השבת, נחוה חוויות רוחניות, ובקיצור: שיהיה לנו טוב!

אז איך באמת נרגיש עונג בשבת?

כידוע, היכרות - מובילה לקשר ולאהבה (רש"י בראשית יח, יט). ככל שנעקוב אחרי סדר יום השבת, ננסה להבין ולהתחבה, לעצום את העיניים ולחוש את האווירה הקדושה, כך נתחבר ונאהב יותר את עונג השבת, את האווירה הקסומה והמענגת הזו, ולא חלילה נחוש תחושת כובד ולחץ כלל.

נגיע לשבת בגישה של כניסה לארמון המלוכה, 'שבת המלכה' - הרי ביקור בארמון המלוכה של מלכת אנגליה דורש שמירת כללים ברורים ורבים. צריך לצעוד בדרך מסויימת, לבוא בשעה הנקובה, לקוד קידה באופן מוגדר מראש, כל סעודה אורכת זמן, וכל ברכה למלכה צריכה להיאמר בנוסח מסויים, במנגינה מסויימת ובהרמת קול לא יותר מדי ולא פחות מדי... אבל זהו העונג הגדול ביותר...

תפילות השבת וסעודותיה, הם השתתפות בארמון המלוכה של השבת, אנו יושבים עם מלך העולם לסעודה!

בגישה חיובית ואצילית זו, נוכל לשים את ליבנו ולחוות את יום השבת בצורה נכונה ומרתקת...

הבה ניקח משקפת, ונציץ לאחד הבתים - כאורחים סמויים העומדים מן הצד, ונסה לחוות יחד את התחושה של שבת יהודית עילאית אמיתית:

[ערוך מתוך הספר 'סוד השבת - אור הנשמה' של הרב זמיר כהן שליט"א]

יום שישי.

הנה יום שישי הגיע וההכנות לשבת בעיצומן, מיטב התבשילים האהובים על בני הבית כבר מוכנים לסעודות השבת, וניחוחותיהם המשתלבים באווירת ההכנות האחרונות יוצרים תחושה מיוחדת במינה.

המפה הלבנה נפרסת ועליה מוצבות חלות השבת במגש נאה מתחת כיסויין המעוטה. נרות השבת מוכנים להדלקה והכל מתלבשים חגיגית. הפלטה של שבת ניצבת במקומה ושעון השבת מקבל הוראות הפעלה וכיבוי של התאורה, ללא מגע יד בשבת.

השבת נכנסת.

שעת הדלקת הנרות מתקרבת. ארגונים סידורים והכנות אחרונות. הציפיה לכניסת השבת ממלאת את הלב. צפירה (כנהוג בשכונות שומרי המצוות) ו...הדלקת נרות השבת.

המתח התפרק בבת אחת! תפילה של אם יהודייה על בריאות ושלום בעלה וילדיה. היא פוקחת עיניה ומביטה בחיך של עונג ושלוה אל ילדיה הקטנים המתבוננים בה בסקרנות. "שבת שלום" הם שומעים קול מתנגן, ונשיקת אהבה מלבה של אמא.

שלוה ורוגע. אבא והבנים בבית הכנסת, אמא יושבת וקוראת בנחת אמיתית, מספרת ומאזינה לקטנים בסבלנות מעל ומעבר לנדרש. כלי התקשורת דוממים, ואפילו הטלפון נרדם. תחושת חום ואהבה אופפים את כל הבית.

והנה נקישה והדלת נפתחת, "ש-ב-ת ש-ל-ו-ם!!" מאחל האב ופניו מאירות. "האם זה האבא של היום יום, העובד כה קשה וטרוד בפרנסתו? הרי זה... מלך!" מתגנבת תחושה, ללא מילים, אל הלב.

התארגנות קלה לקראת הקידוש וכבר נשמע הזמור, גדולים וקטנים גם יחד:

"שלום עליכם, מלאכי השלום, מלאכי עליון, ממלך מלכי המלכים-הקדוש ברוך הוא..."

"בואכם לשלום... ברכוני לשלום... בשבתכם לשלום... בצאתכם לשלום..."
ומכאן עוברים כולם, גדולים וקטנים, אל השיר הניצב בפסגת שירי ההלל לרעייה
היקרה, הבונה ביתה במסירות, באהבה ובתבונה:
"אשת חיל מי ימצא, ורחוק מפנינים מכרה, בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסה,
גמלתהו טוב ולא רע, כל ימי חייה..."
רבות בנות עשו חיל, ואת עלית על כולנה, שקר החן, והבל היופי, אשה יראת ה'
היא תתהלל, תנו לה מפרי ידיה, ויהללוה בשערים מעשיה".

קידוש.

היין כמו נוצץ בגביע של שבת. אבא נעמד ואיתו כולם, תחושה מרוממת של
קדושה אופפת את כולם: "ברוך אתה ה'... בורא פרי הגפן".
"ברוך אתה ה'... אשר קידשנו במצוותיו ורצה בנו, ושבת קודשו באהבה וברצון
הנחילנו... ברוך אתה ה' מקדש השבת".
גם קולו של התינוק שמצא לנכון לבכות בדיוק ברגע זה, אינו פוגע באווירה
הקסומה של שעת הקידוש. הלבבות מחובקים...
סעודת השבת, שירי שבת, שיחות שאינן גולשות לענייני כספים, עבודה, טרדות
ודאגות, שהרי שבת היום!!
אז מה כן? סיפור מאבא ורעיון יפה מפרשת השבוע. בן הארבע וחצי מציג
בגאווה את האותיות שלמד השבוע, ובן השש כבר יודע לקרוא! שאלות ותשובות
מהפרשה, שירים, שובבות ומשחקי ילדים.
ריב בין הקטנים מכניס את אבא לתפקיד משכין השלום...
לכולם יש פנאי לכולם - והנה כבר ניגשים לברכת המזון.
איש אינו לחוץ, איש אינו ממהר, הטלפון אינו מצלצל, וכלי התקשורת אינם
מטרידים.
לאחר הסעודה בלילות החורף הארוכים, פורש כל אחד לענג את השבת כדרכו: מי
ל'שלום-זכר' / מי ללימוד התורה הקדושה בבית הכנסת או בחיק המשפחה / מי
ל'שירת הבקשות' ברוב עם בבית הכנסת / מי לשמיעת שיעור תורני / מי לביקור
חברים / או סתם טיול רגוע בשכונה.

בוקר.

תפילת שחרית של שבת וקריאת התורה. פרשה לפרשה מצטרפות לחשבון גדול. אחת לשנה זוכים המשתתפים הקבועים בתפילות השבת לסיים את כל חמשת חומשי התורה!

קידוש של יום, סעודת שבת, שירים, שיחות ורעיון, ברכת המזון, ו... הרי שבת ראשי תיבות שינה בשבת תענוג...
שבת בצהריים... מוצאי שבת...
אח... איזה תענוג עילאי!

שירת הבקשות

אין כמו שירת הבקשות, לחוות עונג שבת אמיתי. לפעמים נדמה כאילו המלאכים עצמם יורדים מהשמים ומצטרפים לשירה הענוגה והקסומה, הדומה לשירת הלויים בזמן בית המקדש.

מרב עובדיה יוסף זיע"א החשיב כל כך את שירת הבקשות, עד שכתב (חזו"ע שבת ה, רלה) "מצוה רבה ללמד לנוער היקרים את שירת הבקשות ואת שאר הפיוטים הנהוגים בבתי ישראל שחיברום גאוני עולם ומצוקי תבל. ומנהג קדום בארצות המזרח לקום בלילות שבת בחורף, לשיר בקול נעים גילה ורנן, שירות ותשבחות לה' יתברך. ועד היום רבים קמים כן ומזמרים עד הבוקר".

מרב בעצמו הורה לבנו שיחיה, שישכור חזן שילמד את בניו "שירת הבקשות", כדי שידעו לשיר שירי קודש בשבת כפי מסורת אבותינו ואבות אבותינו.

מרב זי"ע היה בא בכל ליל שבת כארבע שעות לשמוע אל השירה ואל הזמרה, והעיד על עצמו שהשירה היתה מסייעת לו לכל השבוע ללימוד התורה בשמחה ובחשק רב. ובלבד שהכל נעשה בכובד ראש בבחינת "וגילו ברעדה".

וכך מסופר מפי עדותו של החזן ר' חיים כהן שהתלווה למרב (הובא בספר 'השבת בהלכה ובאגדה' עמ' 112):

מעשה שהיה בליל שבת קודש פרשת "לך-לך" שנת ה'תשכ"ט, שהשכים מרב ויצא מביתו שבשכונת "תל ארזה" בירושלים לכיוון שכונת "נחלאות", כדי להשתתף בשירת

הבקשות שהתקיימה מידי ליל שבת בבית הכנסת "אוהבי ציון".
והנה לפתע הגיח נחש שהזדקף מולו ולא זו.
הרים מרן את קולו ואמר: "נחש נחש, אל נא תמנע ממני לומר שירה לפני ה' יתברך!"
ומיד המשיך מרן ופסע ישר בדרכו, לכיוון הנחש!
או אז התכופף לו הנחש והסתלק כלעומת שבא.
ויהי לפלא...

חשד | החוט האקסטר

לפני כמאה שנה, בכפר נידח ברוסיה, חי איכר רוסי מגושם, ושמו גרישה.
גרישה היה עסוק עד מעל הראש בטיפוח צאנו הרב, והיה רועה את הכבשים
והעיזים מדי יום במשך שעות ארוכות.

קיץ אחד, נגמר כל המזון בשטחי המרעה הסמוכים לכפר. גרישה החליט
להתרחק ולמצוא מקום מרעה חדש, בין ההרים. הוא מצא עמק ירוק ויפהפה,
ושחרר את הצאן להסתובב ולאכול.

אך, אויה. בעלי החיים שלא הכירו את המקום, החלו להתפזר כל אחד לפינה
אחרת. עד שהספיק גרישה לרוץ אחר כבשה שוררת שיצאה מתחומי העמק,
ברחו שני עיזים אל עבר הנהר. גרישה תר בעיניו אחר פיתרון שיוכל להציל
את המצב.

הוא הרים אל השמים מבט מתחנן, ואז - אורו עיניו. חוט מתכת עבה חלף
בדיוק מעל ראשו, החוט היה מתוח וארוך מאוד. איך הגיע החוט הזה לכאן?
גרישה לא הבין, אך מה זה משנה...

הוא הוציא מתיקו מספריים גדולות, ניתק מהחוט קטע ארוך, והחל לקשור את
רגלי הצאן אלו לאלו. עתה, לא יוכלו להתרחק ולהיעלם...

גרישה היה מאושר, הוא התיישב על כר הדשא, והחל להנעים בחלילו.

*

ובינתיים, בשדה הקרב הרוסי - בוקה ומבולקה. מתקפה קשה מצד חיילי

האויב, החיילים הרוסים זקוקים בדחיפות לתגבורת ולפינוי פצועים, אך הקשר עם הבסיס הצבאי הסמוך - נותק.

הטכנאים ניסו שוב ושוב להחיות את מכשירי הקשר, אך דבר לא הועיל.

ג'יפ צבאי יצא בשעטה לכיוון העיר, לדווח על האבידות ועל תקלת התקשורת. ג'יפ אחר יצא לעבר מסלול החוט הטלפוני, לנסות ולאתר את מקור התקלה.

כעבור שעה, הופתע גרישה לראות מולו חיילים בנשקים שלופים. "אדוני, אתה עצור! בוא איתנו מיד!" קראו אליו בסמכותיות.

"אני? מה עשיתי?" התפלא גרישה התמים.

לתדהמתו, החיילים שחררו את החבל מרגלי הכבשים, נטלו אותו עימם, ולקחו אותו לבית המעצר.

גרישה מצא עצמו מול שופט צבאי קשוח, והוא מואשם לא פחות ולא יותר - בגרימת חבלה חמורה למאמץ המלחמתי, ובגרימת מותם של חיילים רבים. התובע נופף בחבל שגרישה חתך, וביקש להשית עליו עונש חמור של הוצאה להורג או לכל הפחות עבודות כפיה.

"ומה בפניך, האיכר גרישה?" פנה אליו השופט. "איך העזת לחתוך את החבל הזה, ולהרוס את הקרב?"

"מה? אני? מה עשיתי? מה לי ולמלחמה? מה רוצים ממני בכלל?" תמה גרישה. "בסך הכל חתכתי חוט אחד קטן! כמה הוא כבר שוה?"

"אוי, באמת!" רתח השופט. "אתה לא יודע איזה חוט חתכת?! זהו החוט המקשר בין הבסיס הצבאי לבין החיילים בשדה הקרב! דרך החוט הזה אפשר להזמין תגבורת, פינוי לפצועים, מזון, ולדווח על התקדמות הקרב! לא, אתה לא תשלם על החוט, אתה תשלם על מה שגרמת בכך שחתכת את החוט!"

תובנה !

אחים ורעים! השבת, היא חוט המקשר בינינו לבין בורא העולם! זה לא "סתם חוט" - "סתם עוד שבת". זוהי תקשורת חשובה מאין כמוה! אבינו שבשמים משתוקק ומצפה ליום הזה, שנכבד את השבת ונקבלה בשמחה, כי זה הוא החוט שמקשר בינינו!

כל תפילה בשבת, כל סעודה, כל מנהג, הוא חלק חשוב במהלך הרוחני הכולל והנפלא של יום השבת. נשקיע בכל סעודה, נתאמץ לכוון בכל תפילה. כך ניצור לעצמנו שבת מושלמת ומענגת, לגוף ולנשמה!

נשתדל מעתה, שכל שבת תהיה באמת קו קשר יציב ואיתן לקב"ה. לא נרפה באמצע השבת, כדי לא לנתק את השיחה החשובה...

לקראת המפגש הבא:

שים לב

המפגש הבא הוא היום המיועד ל"יום הפעילות החודשי" המופיע בעמוד 4 בחוברת. לכן יש להודיע ולתכנן כבר מעתה את כל הפעילות ליום הפעילות, ולהכין את כל החומרים והכלים למפגש הבא.

חשקה | זיץ ליל שישי

משפט פתיחה:

מעלת וערך השבת ידועים לכולנו, אך אחרי שנשיר ונתרומם, ב'זיץ' המיוחד עם שירי דביקות על השבת - נתחבר אליה שבעתיים.

הסבר כללי:

זיץ מיוחד בליל שישי, של שירי שבת ושירי אהבת התורה.

חומרים נדרשים:

- גיטרה - רצוי.
- מוזיקה - כמעט חובה.
- מצב רוח - חובה גמורה.
- ממתקים - מצווה...
- בשרים על האש - מהדרין מן המהדרין...

הסבר מפורט:

אחרי שהרחבנו על יקרת השבת ולימוד התורה בשבת, אין מתאים יותר מזה - להתחבר מחדש לאהבת התורה וקדושת השבת - ע"י זיץ מושקע ומיוחד, בליל שישי [רצוי, לא חובה].

נתאחד כולנו בשירה בדביקות.

שירים לדוגמא:

המלאך [אלי הרצליך]	ושמרו בני ישראל [שלמה קרליבך / עדי רן]
לולי תורתך [שלמה כהן]	מחרוזת לכה דודי [איציק אשל]
אעופה אשכונה [רבי יצחק אבוחצירה ז"ע]	רזא דשבת [מיכאל שטרייכר]
אשורר שירה לכבוד התורה [ג'ו עמר]	אבינו אב הרחמן [חיים בנט]
	יפה ותמה [עממי]
	בעבור אבותינו [נפתלי קמפה]

מעורר

כעילות מיוחדת

מאכלי השבת

יהודים נאמנים אנו לה' ולתורתו, וזוכים לקיים יום יום את מצוות רבות. המצוות, מחברות את העולם הזה - הגשמי, לעבודת ה' הרוחנית.

אצלינו, כל הליכה לישון היא למען צבירת כוח לרוחניות, כל אכילה היא חיזוק לגוף לעבודתו יתברך.

אין לך חיבור חזק ועצמתי של הגשמיות עם הרוחניות, כמו מאכלי השבת!

מאכלי השבת מעניקים לגוף שלנו הנאה צרופה, ומזינים ישירות את הנשמה! בשבת, אנו טועמים גן עדן, כאן בעולם הזה - מעין עולם הבא!

הבה נכיר קצת את ערכם של מאכלי השבת, ונתנסה בעצמינו בהכנת מאכל טעים לכבוד שבת קודש.

כמה פרטים לפני הפעילות:

היום, זהו היום המיועד ליום הפעילות החודשי המופיע בעמוד 4 בחוברת. את המצרך המוכחי נפתח אחרי שביצענו את כל ההכנות ליום הפעילות, כל החומרים והכלים לפנינו.

אז קדימה - נפשיע שרולים, ולא נשכח להכריז "לכבוד שבת קודש!"...

נבדוק שיש לנו את כל הכלים [שאמרנו לחניכים במפגש הקודם להביא מהבית]. נפתח שולחן ארוך ונכסהו בניילון, ונתחיל להכין את החומרים.

נחלק תפקידים: מי חותך כל ירק, מי אחראי על הניקיון, מי אחראי על הטיבול, מי על המתכון וכו'.

היום מוקדש לפעילות פיזית של הכנת מאכלים טעמים לכבוד שבת קודש. החומר והסיפור נועדו ליצוק מצב רוח ותוכן רחני לפעילות [אפשר תוך כדי אכילת המטעמים], נשלב אותם בחכמה, בלי לפגוע באווירה החגיגית של יום הפעילות החודשי.

שאלה

מה אתם יודעים על סגולת מאכלי השבת?

תשובה

בגמרא (שבת קיט, א) "אמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניא: מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? אמר לו, תבלין אחד יש לנו ושבת שמו, שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף. אמר לו: תן לנו הימנו! אמר לו, כל המשמר את השבת מועיל לו, ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו".

גם אתם מכירים את התופעה הזו? - מאכלי השבת ערבים לחיך באופן מיוחד, אבל אם נכין אותם באמצע השבוע, הם יהיו פחות מיוחדים וטעימים... טעמה של השבת, משביח את כל המאכלים!

נביא מעט הלכות, מעלות וסגולות באכילת מאכלי השבת:

בטור ובבית יוסף האריכו בזה (סימן רצא), וכתבו כי "כל המקיים ג' סעודות שבת ניצול מג' פורעניות - מחבלו של משיח, מדינה של גיהנום, וממלחמת גוג ומגוג".

לטעום מכל מאכל: משנה ברורה (סימן רנ, ב): "מצוה לטעום מכל תבשיל בערב שבת כדי לתקנו יפה כהוגן, ועיין בספר שלחן שלמה **דהטעימה בשבת מכל מין בודאי היא מצוה**, ורמז לזה 'טועמיה חיים זכו'". בשער הציון שם כותב הח"ח שהמצוה לטעום בערב שבת, היא גם כאשר התבשיל כבר מתוקן היטב, אך עצם הטעימה יש בה חיוב מצוה וענין רוחני.

חלות: כתב הרמ"א (רמב, א): "נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית, לעשות מהם לחמים לבצוע עליהם בשבת ויו"ט, והוא מכבוד שבת ויו"ט, ואין לשנות". וכתב ע"ז הביאור הלכה: "ויש לזה רמז בכתוב - 'והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו, את אשר תאפו אפו' וגו', משמע דיש לאפות בע"ש להכין לשבת. גם בזמן הגמרא היה מנהג קבוע לזה... ובעוונותינו הרבים היום התחילו איזה נשים להשבית המנהג ההוא, ולוקחין מן האופה, ולא שפיר עבדי דמקטינים בזה כבוד שבת".

אך כיום רבים אינם מקפידים לאפות בבית, אלא קונים מן המוכן במאפיות ובחנויות המכולת, והסבירו זאת הפוסקים בכך שהחלות הנמכרות כיום אינן בצורה רגילה של לחם 'רגיל', אלא ניכר עליהן בצורתן ובטעמן שהן 'לכבוד שבת קודש', ולזה לא התכוון הביאור הלכה הנ"ל.

בשר ויין: בשו"ע פסק (סימן רנ) "יש להרבות בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו". והטעם: משום עונג שבת. ומנין בשר? כי "אין שמחה אלא בבשר ויין", והוסיף ברמב"ם (שבת פרק ל הלכה ז) "שאכילת בשר ושתיית יין עונג הוא לו והוא שהיתה ידו משגת".

חמין: רבינו זרחיה הלוי 'בעל המאור' (פ"ג דשבת) כותב, "תקנת רבותינו לענג את השבת בחמין, וכל מי שאינו אוכל חמין צריך בדיקה אחריו אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין, להזמין ולבשל ולהטמין, ולענג את השבת ולהשמין, הוא המאמין וזוכה לקץ הימין".

דגים: אומרים חז"ל (שבת ק"ח, א) "במה מענגו?... בתבשיל של תרדין **ודגים גדולים** וראשי שומין". הטעם באכילת דגים מבואר במטה משה (סימן תד), לפי שעתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים בבשר ויין ודגים **ולהשקותם ביין המשומר, כמו כן יש לו לאיש לענג נפשו בבשר ודגים ויין, כדי שיהיה עונג שבת זו מעין עולם הבא** שהוא יום שכולו שבת.

ממתקים: חז"ל אמרו (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה) "מיני מתיקה מרגילין לתורה". וגם

מצוה להרבות כן בשבת קודש, כדי להשלים מאה ברכות, וגם כמובן כדי לענג את השבת (מתוך הספר 'הנהגות לשבת קודש' מאת הגר"ח רבי, חלק ב').

כמה נאכל בכל סעודה? בסימן רצ"א מבואר שצריך לאכול לחם בכל שלוש סעודות, בכמות של 'יותר מכביצה' (קצת יותר מחצי פרוסת לחם). בסעודה שלישית, מי שקשה לו לאכול חלה, יוכל להסתפק באכילת 'מזונות'. אבל לכתחילה יזהר בסעודת הבוקה, לא לאכול יותר מדי - כדי שיוכל לאכול לתיאבון בסעודה שלישית.

מאכלי השבת המסורתיים והטעימים, הם מתנה נוספת שקיבלנו, בתוך מתנת השבת. כמה חשוב להשתמש גם במתנה יקרת ערך זו, לנצלה בכדי להטעים לנו את חיי הרוחניות, ולטעום מעין עולם הבא! וכפי שנראה בסיפור הבא:

סיפור | האטריות שהתלירו בתשובה...

הרבי מנדבורנה (בעל ה'דבר חיים') זי"ע התארח פעם בטבריה, שם לן בביתו של רבי אהרן טויסיג זצ"ל. רבי אהרן כיבד את הרבי עד מאוד, והתאמץ להסדיר לרבי תנאי אירוח נוחים ונאותים, כפי שידו השיגה. אמנם ידו לא השיגה הרבה - מעודו היה מתקשה בפרנסתו, ותנאי חייו היו דחוקים... אך כל זאת, לא הפריע לו לארח את הרבי בכבוד רב, ככל יכולתו.

בסעודת ליל שבת, ביקש הרבי לקיים מנהג ישראל ולאכול אטריות, המכונות 'לאקש'ן' באידיש. בני הבית התנצלו והסבירו, כי לא ידעו שהרבי חפץ לאכול אטריות, ולו היו יודעים, היו מכינים מבעוד מועד כמות נכבדה של אטריות. "עתה", התנצלו, "אין לנו אפילו 'לאקש' אחד בבית..."

הרבי חיך קלות והרחיב בחשיבות אכילת האטריות בשבת: "למאכל האטריות - ה'לאקש'ן' בשבת, כח רב והשפעת פרנסה עצומה. הדבר מרומז בשמן של האטריות - המכונות באידיש ל'לאקש'ן... הרי נודע כי יש דברים שנגזר עליהם שיהיו קשים לאדם, כמו פרנסתו של אדם, שנקבע שתהא קשה כקריעת ים סוף. אך סגולת ה'לאקש'ן' - האטריות בשמן: לא קש'ן - כלומר לא קשים, לרמז כי מעתה גם כל מה שנקבע שיהיה קשה לא יהיה קשה עוד, וגם הפרנסה תהפוך לקלה ומרווחת, נוחה ובשפע רב..."

בני הבית הבינו את הרמז המייד, כי הרבי בעצם מעניק להם סגולה יקרה: שיקפידו לאכול את המאכל השבתי הנהוג בקהילות החסידים, ולחבב על ידו

את השבת, וכך לזכות לפרנסה בשפע משמים.

מה עשתה אם המשפחה הזדוזה לפרק חתיכה מקוגל האטריות השמור לסעודת יום השבת, והפרידה את פרוסת הקוגל לאטריות בודדות.

כשהוגשו האטריות לשולחן חייך הרבי בסיפוק, וכשנהרה על פניו הוסיף ואמר: "נו, הרי מעתה כבר 'לאקש'ן' - לא קשה יותר הפרנסה..."

ואכן כברכת הרבי: כבר ביום ראשון, קיבל אבי המשפחה הצעת עבודה מסודרת בתנאי שכר מרווחים ונוחים, ומאותה שבת בה החלו לשמור בהקפדה על אכילת מאכלי השבת - לא ידעו עוד עוני ומחסור, ופרנסתם היתה ברווח רב ובשפע. החל מהשבת הבאה, בושלה מערב שבת כמות נכבדה של אטריות, וכל בני הבית הקפידו לאכול אטריות - לאקש'ן במהלך הסעודה, מתוך הבנה כי למאכלי השבת המסורתיים השפעה רבת עוצמה.

חלפו שנים ארוכות. לימים, סיפר נכד המארח, המשפיע הגה"צ רבי אהרן טוייסיג שליט"א, את הסיפור המפעים לאחד מאורחיו בסעודת השבת. אותו אורח, נקלע לימים לסמינר לבעלי תשובה, וכשניתנה לו רשות הדיבור, פתח בסיפור הזה והמשיך:

"ראו נא את האושר הרב בקיום מצוות התורה. הרי אטריות הן מאכל ערב לחיך, ניתן להכין במרק, בתיבולים שונים, בתוך פשטידה ובכל צורה. האטריות הן מאכל בריא ומשביע [יש אטריות אורז בריאות], טעים ומזין, לא יקר וגם מצוי בשפע... ועם זאת", המשיך האורח בסמינר, "ראו איזו השפעה יש לאטריות הפשוטות הללו. ברגע שהן הופכות למאכל שבת, והן חלק ממנהג ישראל בתפריט סעודות השבת, זוכות האטריות למקום של כבוד, לסגולות יקרות, להיותן כלי שמשפר את איכות החיים ומשנה את מסלול חייו של היהודי לטוב. זה לא כרוך במאמץ או בתשלום יקר - ההיפך, חומר כה פשוט וזול, אך הוא רב עוצמה והשפעה כי הוא הופך לחלק ממנהגי ישראל בסעודות השבת!" קרא האורח בהתפעלות.

שלושה שבועות אחר כך, קיבל האורח שיחת טלפון מפתיעה מהארגון שערך את השבת בסמינר האמור. "אי אפשר להבין למה ואיך", פתח מנהל הארגון בדבריו, "אך מה שסיפרת על האטריות וכוחן, והמסר העמוק הבוקע מקערת האטריות השבתית, שינו את כיוון חשיבתה של משפחה שלימה ביחס

לשמירת מצוות". להפתעתו, שמע אותו אורח כי בין משתפי הסמינר באותה שבת, נמנה גם זוג אחד - בעל ואשה, האשה חשה שדבר לא מדבר אליה. "דווקא הסיפור הזה" - הפתיע מנהל הארגון, "תפס אותה, ריגש את ליבה והיא לא יכלה להמשיך בשגרת יומה בעקבותיו... היא הרגישה שיהודי זכה לכלים רוחניים רבי עוצמה, והחליטה לקחת אותם לידיה..."

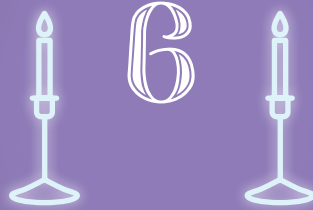
! תובנה

עתה, התברר, כי לאטריות לא רק סגולות פרנסה, גם סגולות להחזרה בתשובה... קערת האטריות הפשוטה שהוגשה באותו ליל שבת לפני שנים ארוכות, לא רק שינתה מהותית את מצב הפרנסה באותו בית, אלא גרמה גם למשפחה שלימה אחרת, שנים רבות אחר כך, לגלות את אור היהדות!

כי מאכלי השבת אינם קובץ של מנות שגובשו יחדיו לסעודה משותפת. מאכלי השבת מכילים בתוכם אוצרות יקרים וסגולות נפלאות, וביכולתם לשפר לאין ערוך את מצבו של היהודי הסועד אותם!

לכן נחבב את מאכלי השבת, נטעם אותם בשמחה, ונשלב אותם בתפריט רוחני מקיף לשבת שלנו!

מערך

לימוד תורה בשבת

שווה פי אלף

האדמו"ר רבי אהרן 'הגדול' מקארלין זי"ע, תלמידו הגדול של ה'מגיד ממעזריטש', חיבר את הזמר הנודע "י-ה אנסוף נועם שבת", והטביע בו את המילים "קדשם בקדושת השבת המתאחדת בתורתך". ואכן, עם ישראל מאחד את קדושת השבת, עם קדושת התורה.

מתי לומד אב עם בנו? בשבת.

מתי נמסרים שיעורי תורה לכל באי בית הכנסת? כמובן, בשבת. שיעורים בין קבלת שבת לערבית, סדרי לימוד אל תוך לילות השבת, מבצעי לימוד לילדים בשבת, כל אלו מעידים על הקשר החזק שבין קדושת השבת - לקדושת התורה.

עיון במקורות יגלה לנו, שזכות לימוד התורה בשבת, היא עצומה באופן מדהים. כל רגע של לימוד בשבת, הוא כלימוד ארוך ומייגע באמצע השבוע!

הבה נלמד ונחכים.

שאלות לדיון

- מה הקשר בין לימוד תורה, לשבת? חוץ מהמבצעים והפרסים שיש בשבת, כמובן...
- אלו מעלות יש ללימוד תורה בשבת, יותר מלימוד ביום חול?
- האם אתם מכירים סגולה לזכור את מה שאנחנו לומדים?

תשובה

הדברים ערוכים בין השאר ע"פ מאמרו של הרב אליקום דבורקס, במדור "מנהג ומקורו", עיתון יתד נאמן, ויקהל תשע"א:

בת הזוג של השבת - התורה

הטור (או"ח סימן ר"צ) מביא מחז"ל: "אמרה תורה לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, כשינסו לארץ ישראל זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה תהא על ידי? אומה, יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך". ומסיים הטור: על כן צריך שיקבעו מדרש ללימוד בשבת.

עוד אומרים חז"ל בילקוט שמעוני (פרשת ויקהל): "רבתינו בעלי אגדה אומרים, מתחילת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה 'ויקהל', אלא זאת בלבד. אמר הקב"ה, עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר, כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני".

מרוך הבית יוסף (שם) מביא את דברי המדרש ומוסיף: "מכאן סמכו בכל תפוצות הגולה להיקבץ בבתי כנסיות לקרוא מקרא ולדרוש בדברי אגדה אחרי סעודת שחרית".

מעלות וסגולות מדהימות שיש ללימוד התורה בשבת:

א. לזכור את הלימוד!

כתב בספר 'שפת אמת' סוף פרשת כי תשא: תורה שלומדים בשבת - אין שוכחים במהרה. הסגולה רמוזה בזמר 'זכרו תורת משה, במצוות שבת גרוסה', התורה שגורסים בשבת זוכרים לאורך ימים... וכן אנו שרים "יום שבתון אין לשכוח".

בספר רמתיים צופים על התנא דבי אליהו, פירש לשון התנא דבי אליהו (פ"א) 'שבת יעשה כולו תורה', שע"י לימוד תורה בשבת משפיע לכל השבוע שיוכל ללמוד בו תורה. יש מפרשים כוונתו שע"י לימוד בשבת זוכים גם לזכור היטב את הלימוד של כל השבוע...

ב. כמו מיליוני פעמים

מין החפץ חיים צדוק"ל כתב שכל לימוד תורה בשבת, נחשב כמו תרי"ג פעמים לימוד בחול! כך מובא בספר לב אליהו (ח"ב עמ' 38), ששמע זאת ממרן החפץ חיים, ומקורו במה שאמרו חז"ל ששקולה שבת כנגד תרי"ג מצוות.

לפי הגר"א, שכל אות בדברי תורה היא מצווה, הרי כשעושים זאת בשבת מכפילים כל אות ואות במספר שש מאות ושלוש עשרה. א"כ כשאדם יושב ולומד בשבת, הרי אין סוף למצוות שיכול להוסיף.

הבן איש חי אף כתב בספרו (בן איש חי חלק ב' פרשת שמות) בשם המקובלים, **שגדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול.**

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג) על פי רבי חיים ויטאל בספרו עץ חיים, וכן הרש"ש בנהר שלום, על פי תיקוני הזוהר: כשלומד בשבת, שכרו פי כמה וכמה, ושעה אחת של לימוד תורה בשבת, שווה למאה שבעים מיליון שעות של לימוד בימי החול! ומה שכתב הבן איש חי ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות של חול, אמר רבי סלמאן מוצפי זצ"ל - שהוא לאו דוקא אלא עוד יותר מכך, וכמו שאומרים "חמץ אפילו באלף לא בטל", ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל.

ג. להבין סברות עמוקות

מין החזון איש זי"ע אומר (מובא בהקדמת הספר 'רבי שמעון ותורתו'), שיש סברות עמוקות בתורה שאי אפשר כמעט להבין בימות החול, ורק בשבת קודש יכולים להבינם מכוח קדושת השבת.

כעין זה מובא באבן עזרא (שמות כ, יא) וז"ל: "כי ד' קידש זה היום וזימנו לקבל הנפשות תוספת חכמה יותר מכל הימים". וכן באגרת השבת לבעל אבן עזרא נאמר: "בכל יום ימצאו שערי תבונה, ביומי דשבת נפתחו מאה שערים".

ומובא בספר באר משה להאדמו"ר מאו"רוב זצ"ל (פרשת יתרו) בשם הקדמונים, על הפסוק 'אם שמוע תשמע בקולי', ראשי תיבות 'שבת', שאז יכולים לשמוע ולהבין את דבר ד'.

ובמאירי (ביצה טז, ועוד) כתב שיעקר ה'נשמה יתרה' בשבת, הוא כדי להגביר כח השכל של האדם לבל יתערב בלימודו שום ערבוב.

ד. חידושי תורה בשבת

כתב המשנה ברורה (סימן רצ ס"ק ג): "כתבו הספרים בשם הזוהר, שמצוה על האדם לחדש חידושי תורה בשבת. ומי שאינו בר הכי לחדש, ילמוד דברים שלא למד עד הנה".

מקורו בזוהר הקדוש (בראשית ד, ב) שם כתב שכאשר הנשמה היתירה שבה במוצאי השבת למרום, היא נשאלת: האם הבאת בידך חידוש כלשהו מהעולם הזה? אשרי הנשמה שיש לה תשובה חיובית, וגורמת נחת רוח לקב"ה..."

חשל | "הכסא היה נח מאוז"...

משל מאלף סיפר הגה"צ רבי שלמה ששון זצ"ל (הובא בספר 'השבת בהלכה ובאגדה' עמ' 125):

אדם שעמל בפרך לפרנסתו, מעלות השחר ועד צאת הכוכבים. מדי ערב קיבל שכר יומו, ועשה דרכו לביתו.

יום אחד ראה התקהלות לקניית כרטיס להרצאתו של נואם מחונן, שדבריו כדבש ונופת צופים. אמר לעצמו: כל היום עבדתי, עמלתי ללא הרף, הן מגיעה לי שעה של קורת רוח, הנאה וחוויה!

אמר ועשה. הוציא את צרור הכסף שהרוויח בעמל כה רב, וקנה בו כרטיס להרצאה.

נכנס לאולם והתמקם בכסא הנוח, מרופד הקטיפה. סקר את האולם, התפעל

מהאווירה המרוממת, והנה עולה המרצה לבימה. שמע את מלות הפתיחה, ואט אט נעצמו שמורות עיניו, שקע בשינה מתוקה... לפתע נייעור בבהלה. הוא מצא עצמו מקיץ לרעם מחיאות הכפיים עם תום ההרצאה...
 שכנו פנה אליו בעיניים בורקות: "היה נפלא, הלא כן?!"
 התמתח ופיהק: "כן, אכן כן"...
 "ואיך מסכם אתה את השעה המרוממת?" המשיך שכנו ושאל.
 "המ... הכסא היה נוח מאוד, אבל מערכת החימום היתה חזקה מדי"...
 נתן בו שכנו עיניים תוהות, ושאל: "האם הגעת לכאן עבור כסא נוח ותנור חימום? הן זאת יכול היית להשיג בביתך?!"...

תובנה !

מי שמעביר את השבת בשינה ובטלה, שיחה בטילה וקריאת עיתונים - עלול סתם 'לבזבז' את שבת קודש... לשם כך יכול היה ליטול סתם יום של חופש, ולבלות בו בצורה מרתקת.
 השבת היא מתנה טובה מגנזיו של הבורא, יום מנוחה וקדושה, לימוד והתעלות! עונג שבת לגוף, יחד עם מזון רוחני מענג לנשמה...

קבץ סיפורים | גדולי ישראל מסקיעים באיחוד בלתי-אחיד בסבת

מין הרב עובדיה יוסף זיע"א

מין הרב עובדיה יוסף זיע"א החשיב מאוד את הלימוד בשבת. ניתן לראות באריכות בספרו חזון עובדיה שבת ח"ב (עמ' רח-ריח), ובספר של בנו הגר"י 'ילקוט יוסף' הל' שבת (תשע"ג, סי' רצ סע"י יב-יט, ח"ד עמ' תרח-תרלו) שהרחיבו בדינים אלו של לימוד תורה בשבת.
 כשנישא בנו הגאון רבי אברהם שליט"א (כיום רבה של חולון), הורה מין לבנו

הצעיר (כיום הראשל"צ רבי יצחק יוסף שליט"א) שאין צריך שיבוא לשבת חתן, כי אם הוא לומד ושקוע בתלמודו, חבל להתנתק מהשקיעות בתורה. ההצלחה בלימוד אמה, היא רק על ידי 'הוי גולה למקום תורה' - להיות שקוע בתורה, ולהתנתק מעניני העולם.

ואכן לא הגיע האח רבי יצחק לשבת חתן של אחיו הרב אברהם! (הובא בעובדות והנהגות שבסוף קונטרס הל' תלמוד תורה עמ' ז').

הגרי"ז גוסטמאן זצ"ל

הגאון הגדול רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל' רמיילעס, היה משירידי דור דעה, ומן הבודדים אשר נותרו לפליטה מעולם הישיבות המפואר של אירופה שלפני השואה.

שקדנותו המבהילה וגדלותו בתורה היו למעלה ממושגי דורינו. אם בכל ימות השבוע שקד על התורה בהתמדה עצומה, הרי שבשבת קודש היה מוסיף על התמדתו עד קצה גבול היכולת.

קביעות מיוחדת והנהגה מופלאה היתה לו, שלא לעשות קידוש בליל שבת קודם שיערוך 'סיום' מסכת מן התלמוד בבלי. לשם כך היה לומד ביום שישי מסכת שלימה, מתחילתה עד סופה!

בליל שבת לאחר הסעודה נהג ללכת לכותל המערבי. לאחר מכן התיישב ללמוד והגה בתורה כל הלילה ממש עד תפילת שחרית, כשראשו נשמט מדי פעם על השולחן מרוב עייפות. לאחר סעודת היום שוב חזר לתלמודו, באמרו: "איך אפשר להפסיד את קדושת השבת, ולהעביר את הזמן בשינה?"...

כך אירע פעמים רבות, שהרב גוסטמאן נותר ער מכניסת שבת עד ליציאתה, בלא לתת שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו!

מרון הגרי"ש אלישיב, והגרז"ר בענגיס זצוק"ל

מרון הרב אלישיב זצוק"ל, חשש מאכילת החמין בשבת. היו שבתות שטעם מהחמין רק מעט, כדי לצאת ידי חובה ותו לא, והיו שבתות שיצא ידי חובת חמין בכוס תה. וכל כך למה? כדי שכובד המאכלים לא ימנע ממנו מלהיות עירני בשבת אחר הצהרים, ולהוסיף שקידה בתורה.

זקני ירושלים מתארים בערגה, את המחזה בו היה מרן הגרז"ר בענגיס זצוק"ל גאב"ד ירושלים, שהיה גבוה בקומתו, ומראהו היה עושה רושם רב בלב כל רואיו, מתהלך בשבת קודש עם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שהיה דומה לו בקומה ובמראה.

שניהם היו מטיילים יחדיו מידי שבת בשבתו, היו יוצאים ממאה שערים ומטיילים יחדיו לאורך רחוב שמואל הנביא הלך ושוב, ומלבנים יחדיו סוגיות רבות. גופם היה מטייל ברחוב שמואל הנביא, ואילו ברוחם היו "מטיילים" יחדיו בכל התורה כולה, בבקיותם העצומה בכל מרחביה ועומקיה.

מסירות נפשם של בני ישיבת מיר

סיפר הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל, שהיה אחד מפארי ישיבת מיר בדור הקודם: התאורה בישיבה היתה ע"י עששיות. השָׁמֶשׁ היה ממלא אותן לפני שבת ואף דואג שכמה מהן תשארנה דלוקות במשך כל הלילה, היות שרבים מבני הישיבה התמידו בלילי שבתות עד שעה מאוחרת.

באחת השבתות כשעסקו בני הישיבה בשקידה עילאית בליבון סוגיא כל שהיא, כבה האור בבית המדרש, ונותרו אך כמה עששיות דולקות. המתמידים שנתרו ללמוד בבית המדרש נשארו לשבת תחתם ולהמשיך בתלמודם.

כעבור שעות מספר, החלו אותן עששיות להחליש אורן. השמש לא דייק כנראה במידה הנדרשת להאיר עד שעת הבוקר, וכך התאמצו לראות את הכתוב ולהמשיך בלימודם.

משנחלש האור והתקשו לראות את אותיות הגמ', הם עלו על הספסל וכסהסטנדר עמם, הניחוהו תחת העששית וכך למדו מספר שעות...

הפעלה | ווארט לשולחן שבת

משפט פתיחה:

מדיבורים - למעשים: מכינים דבר תורה - 'ווארט' לשבת!

הסבר כללי:

תחרות הכנת דבר תורה - 'ווארט' מעניין לשולחן שבת.

חומרים נדרשים:

ספרים מעניינים לילדים, או עלונים, בכמות מספקת לכל החניכים.
לדוגמא: ספרי הרב לוינשטיין 'ומתוק האור', עלוני 'מטעמים', ספרי הרב גלינסקי 'הגדת', ספרי 'מעיינה של תורה' וכו'.

הסבר מפורט:

1. כל אחד לוקח ספר ומעיין בו 10 דקות.
2. עליו להכין ווארט מעניין, ולהרצות אותו בפני המדריך, או להעלות אותו על גבי הכתב.
3. הווארט צריך לכלול:
 - שאלה.
 - סיפור או משל.
 - תשובה על פי הסיפור.
4. המדריך בוחר את 3 הווארטים המעניינים ביותר. והם זוכים בפרסים.
5. מקבצים את כל הווארטים יחד על גבי דף או שנים, מצלמים לכולם, ו... יש לנו עלון מיוחד לשבת הקרובה, פרי מעשה ידיהם של החניכים!

מערך

”לקראת שבת לנו ונלכה”

יום ששי מגיע, כולם עסוקים בהכנות של שבת, מנקים מבשלים, ופתאום זה מתחיל... ריב טפשי על כלום מתגלגל לכדי צעקות, והריב מתפשט מהאח לאחות ולכולם - ופתאום האווירה נעשית עכורה...

האמנם לכך כיוון המשורר? האם כך צריך להיות בבתי ישראל הקדושים המתכוננים בלהט של קדושה לכבוד שבת קודש? ודאי שלא...

אז מה עושים? איך מתכוננים כראוי לכבוד שבת, ומונעים מראש כל ריב ומדון? איך נכנסים לשבת ברוגע, שלווה, כיסופים וקדושה? הפתרון נמצא לפניכם.

סיים

היום הפפצלה היא לזאת מתחומי הסניף לעבר האכילת או השוק הקרובים. רצוי למצוא עבור כל חידה מאריך פינה נחמדה, איזה ספסל על תחנה, או מדשא וכדומה, בדרך לאכילת או מחזור אמנה...

חידה א'

התארגנות לטיול השבועי...

מהי נוסחת הקסם להכנות רגועות ומהירות לשבת? איך נימנע מהלחץ כשפתאום מגלים שחסר שתיה לשבת, ובדיוק נגמר התבלין, וצריך לרוץ ל...?

תשובה

אם כל אחד מבני הבית יתן את חלקו כראוי - השבת תיכנס ברוגע ובשלווה. חשוב מאוד לא לדחות מטלות ל'עוד מעט'. יום שישי הרי מסתיים בסוף... והכל צריך להיות מוכן בזמן! לכן, כל מטלה שנתבקש לעשות, נזדרז לבצעה מיד - ולאחריה נסיף ונשאל "אפשר לעזור בעוד משהו לשבת?" בדיוק כמו שאנו מתכוונים לטיול, ממהרים למלא את התיקים ולהכין את הציוד, שלא יהיה חסר כלום ליום המיוחל, כך נזדרז להכין הכל ליום המיוחד - יום השבת. לעזור לאבא ואמא לשמור על הילדים, לעזור במטבח, אם צריך - לרדת לזרוק את הפח. להפחית לחץ מההורים כדי שיכנסו ברוגע לשבת, וכך הלאה. בסוף גם אנחנו הילדים נחוה שבת מרוממת ונעימה יותר, כי תרמנו במעשינו לאווירה הנעימה והרגועה.

חֲבֵץ סִיפּוּרִים | גְּדוּלַת יִשְׂרָאֵל בַּהֲכֹנֶת הַשַּׁבָּת

עורך ע"פ מאמרו של הרב ה. וילנר מתוך אתר 'שטייגן'

מֶרְן הַרְבֵּי שָׁךְ מֵרִיעֵי תִינוּק

בימי מלחמת העצמאות בתש"ח, הרביץ מרן הגרא"מ שך זצ"ל תורה בישיבת לומז'ה בפתח תקוה. היה אז מצור על ירושלים, ונבצר ממנו לשוב לביתו בירושלים לשבת, ולכן התארח בבית הגרא"ה גולדברג זצ"ל.

פעם אחת ישב ביום ששי בחדר אשר הוקצה לו, ושקד על תלמודו, ובעלת הבית היתה עסוקה בהכנות לשבת. לפתע פרץ בבכי התינוק שהיה אז בבית הגרא"ה, ביקשה האם להעמיד קדירה על האש וללכת להרגיעו, אך הבכי פסק וקול התינוק נדם.

חרדה האם חרדה גדולה, שמא אירע דבר מה לתינוקה, ומיהרה לראות מדוע נשתתק פתאום הילד, לתדהמתה ראתה את מרן הרב שך נושא את הגמרא שבה עיין ביד שמאלו, ובימינו נשא את התינוק והרגיעו, תוך כדי זה מלמל בפיו "לכבוד שבת קודש!"

אמרה לו האשה שהוא יכול להניח את התינוק בעגלה והיא תטפל בו, והוא ישוב לתלמודו. אבל מרן השיב לה, **נאמר בגמרא שכל אדם חייב ליטול חלק בהכנת המאכלים לשבת, איני יכול לעזור לך במטבח, אבל כשאני מרגיע את התינוק ומאפשר לך לבשל ברגיעה, הריני משתתף בזה בהכנת התבשילים לכבוד השבת, הניחי לי ליטול חלק זה...!**

הגאון רבי שמעון שקאפ - מנקה עציצים!

בתקופה הראשונה לבואו לגרודנא, התאכסן הגאון רבי שמעון שקופ זצ"ל בבית משפחת הרה"ג רבי משה שמעון סובול, וביקש לעשות דבר מה לכבוד שבת קודש.

שאלה אותו בעלת הבית מרת בלומה ע"ה מה הוא מעוניין לעשות, אמר לה שהיות והוא רואה שביתם משופע בעציצים ופרחים, הוא ישקה אותם וינגב מהם את האבק לכבוד שבת קודש!

וכך עשה משך כל התקופה שהתארח בביתם!

חידה ב'

חשיבות קבלת שבת מוקדם ברוגע

כולם שמעו על הסגולה המיוחדת של קבלת שבת מוקדם.

מישהו יכול לספר לנו מדוע זה כל כך חשוב?

תשובה

כבר נתפרסם בשער בת רבים סגולתה של קבלת שבת מוקדם, אלפי יהודים קיבלו על עצמם 'תוספת שבת' בשנים האחרונות, והתמורה היתה מיידית: נכנסים לשבת ברוגע, בשלווה, זוכים להדליק נרות בשמחה, מקבלים את השבת בהמיית לב רוטטת, כמו שמקבלים מתנה...

החוויה מדהימה, האושר אינסופי!

חידוש נפלא מצאנו בספר עתיק למדי, 'כסף נבחר' שמו, שחיברו הרב ברוך בנדיט גויטיין זצ"ל אב"ד העדיעס בהונגריה. הוא מבאר, שהמפתח ל'עושר וכבוד וכל טוב' - הוא מצות שבת, שהיא מקור הברכה. ובאיזה זמן בשבת מושפע השפע הגדול ביותר? מהי השעה בה המפתח הזה פותח את כל השערים? ובכן, הזמן המשפיע ביותר בשבת - הוא בכלל לפני כניסת השבת!

כן כן, בדקות שקודמות לכניסת השבת, בזמן המוגדר 'תוספת שבת', ברגעים העילאיים בהם יהודי מוסיף מחול על הקודש, נוטל דקות מיום ששי - והופך אותן לשבת. בזמן העילאי הזה, כשיהודי מקדים לקבל את השבת, כשהוא יושב ומקבל את השבת ברוגע, כשהוא מרומם את עיתותיו האישיות והופך אותן לשבת נעלית - אז מושפע השפע הגדול ביותר, אלו הרגעים הגורליים!

אמר הרבי מלכוביץ זי"ע: אם היו בעלי הבתים שומעים לי, היו מקדימים לקבל שבת מבעוד מועד, והיו מתעשרים...

ולמה? כי רק אז יהודי מרומם את גשמית לשעה רוחנית, הופך חול לקודש, כביכול הוא נוטל פיסת גשמיות ומשגר אותה השמימה, ומשמים מחזירים לו שפע!

לכן, הדקות של תוספת שבת - הן הן הדקות המכריעות את מידת השפע בה נזכה, על פיהן יישק דבר!

ככל שמקדימים לקבל את השבת, ככל שנכנסים אליה ברוגע ובשלווה, ככל שפוסקים

ממלאכות מבעוד מועד, נעמדים לבושים, רחוצים, נינוחים ומוכנים להדלקת הנרות - כך זוכים לקבל יותר שפע אלוקי, יותר ברכת שמים, פותחים את השערים לישועות נכספות, משפיעים יותר שמחה ואושר.

בל נשכח **שכדי להגיע לכך - צריך הכנה מוקדמת ותכנון מוקפד**, לא פחות מתכנון של טיול. כדי לסיים את כל ההכנות בזמן ושכולים יהיו לבושים ורחוצים, עם בית נקי, מסודר ומלא בתבשילים מוכנים על הפלטה, עוד לפני זמן תוספת השבת.

סיפור | קבלת שבת אוקראי - כוחה להציל אמונות

מאת הרב אברהם פוקס, מתוך ספר שבת כהלכה:

בזמנו של מרן ה'חפץ חיים' היו בעל ואשה הנשואים כבר שנים רבות, ולא זכו להיפקד בבנים ובבנות. שניהם הרבו לפנות לבורא עולם בתפילות ובדמעות על מנת שיזכו לפרי בטן, ואמנם תפילותיהם נענו ואכן זכו להיושע ובשעה טובה נולד להם בן זכר.

אבל מיד לאחר הלידה, אבחנו הרופאים שהילד אינו כשאר הילדים. יש לו מום בלב, וזוהי בעיה רפואית קשה ללא יכולת החלמה.

הרופאים בדקו וניסו, אבל לא מצאו תרופה לחולי זה. בני הזוג ניסו לפנות לעוד רופאים ולא התייאשו, אך ללא הועיל.

לאחר זמן החליטו ללכת ל'חפץ חיים', לבקש את ברכתו.

כשהגיעו, אמר החפץ חיים לאשה: "דעי לך, יש סגולה גדולה של קבלת שבת מוקדמת, ולכן אם תקבלי על עצמך לקבל שבת מוקדם - ההכנות לשבת יסתיימו כבר בחצות יום, שולחן שבת יהיה ערוך לשבת, ואת בעצמך תקפידי להכניס את השבת יותר מוקדם מהרגיל, ומרגע של הדלקת נרות לא תעשי כל מלאכה - תראי בעז"ה ישועה!".

היא אכן קיבלה על עצמה את הקבלה הזו, וכבר מהשבת הראשונה מצבו של הילד השתפר, ולאט לאט הבריא עד שמחלתו נעלמה כליל!

חידה ג'

בערב שבת יש שטן מיוחד שגרום למריבות

איזה יצר הרע יש דווקא בערב שבת?

תשובה

כבר אמרו חז"ל (גיטין נב, ב) שיצר הרע מתגבר במיוחד בערב שבת, ומשתדל לגרום למריבות בבית... ומסופר שם על אותם אנשים שהיה השטן מתגרה בהם בליל שבת [כלומר בערב שבת בצהריים לקראת ערב] לעשות מריבה גדולה ביניהם ונקלע רבי מאיר לשם שלושה שבתות עד שעשו שלום ושמע את השטן שקרא: "וי שהוציא רבי מאיר לאותו גבר מביתו". נמצא שהמקפיד ועושה מריבה הוא מחזיק ידיו של שטן, ואם להיפך, אז זוכה לגרשו.

וכן כתב במשנ"ב (סימן רס"ב סק"ט) "בזוהר ומקובלים הזהירו מאד שלא יהיה שום מחלוקת ב[ערב]שבת חס ושלוש...". וכך מובא בפסקי תשובות (סימן רנ, י): "הזהירו בספרים לזוהר מאד לא לבא לידי מחלוקת וקטטה והקפדות בערב שבת ובשבת, ולהתרחק מכך עד קצה האחרון...".

הבה נמנע מהיצר את התענוג הזה, ונזכור שהוא רוצה לקלקל לנו את הכניסה ליום הנפלא בותר בכל השבוע!

נשתדל להזכיר לעצמנו! - אף אחד מבני המשפחה אינו אשם כשאינו בגד מגוהץ דוקא בערב שבת קודש, או שלא הספיקו לקנות ביצים לשבת, או שלא מוצאים את בקבוק השמן-זית לנרות שבת, או שהסתיימה משחת הנעליים...

הכל רק ניסיון מהשמים, כיצד נקבל את שבת המלכה. עלינו להשכיל לעמוד בניסיון בגבורה, ולזכות לאור השבת...

נחשוב כמה פעמים לפני שאנו מגיבים בערב שבת לכל התגרות, או לכל מטלה שמוטלת עלינו. כי השטן עומד עלינו להכשילנו במריבות, והפיתרון לכך הוא שימת לב לדברים ומניעתם מראש!

חידה ד'

מקדימים רפואה למכה

איך נוכל לא רק לעמוד בניסיונות בערב שבת, אלא להקדים רפואה למכה, למנוע את הניסיון מראש?

תשובה

הנשק היעיל ביותר מול ניסיונות היצר לסכסך בינינו ולזרוע מריבה, הוא להקדים ולמלא את הבית באווירה חיובית!

במיוחד בערב שבת, נרבה במחמאות! נודה לאחות שטרחה לנקות את המטבח, נחמיא לאח שאסף בהצלחה את כל חלקי הפאזל, נביע מילות הערכה לקטנטנה שהביאה מהגן יצירות על פרשת השבוע...

נאמר לאמא ואבא: 'תודה רבה', 'אמא, אני מאוד מחכה למאכלי השבת שלך', 'אבא, אני כבר מחכה לספר לך פרשת שבוע'. נאמר לאח 'אשמח לעזור לך לסדר את החדר, אנחנו תמיד טובים ביחד', או לאחות 'אני רוצה לעזור לך לנהל את תרצי, תגידי לי איפה לשים לך את ערימת הכביסה' וכן על זה הדרך.

זוהי הדרך הנכונה! כמו שאומרת המשנה באבות (ב, ה) "במקום שאין אנשים - השתדל להיות איש!"

סיפור | אחרי שנתן סטירה - קיבל כסף?!

לפני שנים רבות היה בירושלים גבאי צדקה חשוב, פעם בערב שבת הגיע אליו יהודי עני וביקש כסף לשבת. אמר לו הגבאי: "הרי אתמול חילקתי כסף לעניים לשבת, וגם אתה קיבלת כסף, מדוע אתה מגיע היום לבקש?"

החל אותו עני לצעוק עליו: "וכי הכסף הוא שלך? הרי זה כסף של צדקה, ומדוע אינך נתן לי?". הגבאי שתק והלה ממשיך לצעוק, עד שלבסוף, כאשר ראה שהגבאי אינו משיב לו דבר, נתן לו העני סטירה מצלצלת.

או אז אמר הגבאי לאותו עני: "לך לפלוני ואמור לו, שאת הכסף שהוא רגיל

לתת לי בכל תחילת שבוע, שיתן לך".

הנוכחים שראו את חוצפתו של אותו עני ואת הבלגתו של הגבאי, תמהו ושאלו: "יכולים אנו להבין מדוע התאמצת להתאפק ולא השבת לו על דבריו המחוצפים, אף לא אמרת מאומה על המכה שנתן לך, אבל מדוע הסכמת בסופו של דבר לתת לו כסף, אף שהוא קיבל אתמול?"

השיב להם הגבאי: "אם אדם מגיע למצב כזה שהוא נותן לי סטירה, זו עדות לכך כי מצבו הכספי אכן קשה ביותר ואין לו כסף לשבת, לכן הייתי חייב לתת לו..."

! תובנה

נלמד מכאן להקדים רפואה למכה, להיות חכמים הרואים את הנולד - ולתת מחמאות לפני שיגיעו המריבות-סטירות...

הפעלה | קניות לשבת

משפט פתיחה:

הבה נענג את השבת בדיוק כמו שאנו אוהבים!

הסבר כללי:

הקבוצה הולכת יחד לקנות ממתקים לשבת.

חומרים נדרשים:

- סכום כסף [הנקבע ע"י המדריך - בתיאום עם ההנהלה].
- מעטפות ממותגות של יחדיו.
- פתקים לכולם, ומכשירי כתיבה.

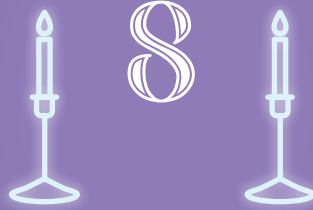
הסבר מפורט:

1. כל חניך רושם על הפתק 3 אופציות לממתק האהוב עליו ביותר בשבת [למקרה שהראשון יקר מדי או חסר בחנות].
2. הולכים יחד למכולת וקונים את הממתק לכבוד שבת.
3. לא לשכוח לומר בעת הקניה "לכבוד שבת קודש" (משנה ברורה רנ, ב).
4. מכניסים למעטפה ממותגת של 'יחדיו', ורושמים עליה - לכבוד שבת קודש.
5. מישהו הצליח לקנות בסכום, ממתק הניתן לחלוקה לאחים ולאחיות? כל הכבוד!

ממתינים בסבלנות לשבת, ואז מתענגים!

מעורר

בן תורה בשבת איך הוא מתנהג בבית?

אנו חניכי 'יחדיו', זוכים להיות "בני תורה"! אנו יודעים כי התורה הקדושה אינה ידע בלבד, אלא מלווה בעבודה פנימית ובהתקדמות אישיותו של האדם. חכמת התורה חורטת בנפש האדם את רישומה, את צביונה ואת השפעתה. וביום השבת - על אחת כמה וכמה. אין כמו שבת קודש להתעלות במעלות הרוחניות, ולנהוג כבני תורה אמיתיים. ביום השבת, כל בני המשפחה והקרובים מצפים לראות איך אנחנו נתנהג כבני תורה. האם באמת נהיה נסיכים, כמו שמצופה מאיתנו? האם התורה תשתקף בכל הפעולות שלנו? האם נזכור כל העת את 'נבד את אביך ואת אמך'?

שאלות לדיון:

יהודה מתלבט: ההורים שלי צריכים אותי בשמירה על אחיי הקטנים. הם ביקשו מפורשות את עזרתי היום לאחר הסעודה בשבת בבוקר. אבל תכננתי ללמוד עם חבר, להתכונן איתו למבחן. הם אומרים שאני יכול לעשות את זה לבד במוצאי שבת, אבל אז לא אוכל לשבת עם חברי, והתוצאות יהיו טובות הרבה פחות.

יהודה מתלבט ב- 4 דילמות:

לכאורה עדיף ללמוד מאשר לכבד הורים, כי תלמוד תורה כנגד כולם?

הרי לימוד בשבת שווה מיליונים?

הרי אחיי יכולים ללכת לשכנים, ולמה דווקא אני צריך לשמור עליהם?

הרי השקעה בלימודים היא בעצמה כיבוד הורים, והם שמחים שאעלה ואצליח?

תשובה

כיוון שהוריו האחראים של יהודה, החליטו שעליו לשמור על האחים גם במחיר הצלחה פחותה בלימודים, אז זהו רצון ה', וכך יש לעשות! לא משנה אם מישהו אחר יכול לשמור על האחים, ולא משנה אם יצליח בכך פחות.

כאובן שיהודה יכול להסביר להורים **בנוצם**, כי הוא רוצה להפקיע בלימודים וכי ישתדל לעזור להם בזמן אחר. אך אם עדיין חשובה להם הצרחה, אז עלינו להחזיר בה!

הצרה חשה

יהודה תמיד יוכל לבקש פתק מההורים המסביר שבגם נזכר לסייע בעצם, ומשום כך לא היה זמן פנוי מספיק להפקיע בשיצורי הבית.

כבר בגמרא (קידושין לא, ב) מצינו על כיבוד הורים בשבת:

אמו של רבי טרפון ירדה לטייל לתוך חצרה בשבת, והלך רבי טרפון והניח שתי ידי תחת פרסותיה, והייתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה.

פעם אחת חלה ונכנסו חכמים לבקרו.
 אמרה להן אמו: התפללו על טרפון בני, שהוא נוהג בי כבוד יותר מדי.
 אמרו לה: מהו הוא עשה לך? וסיפרה להם אותו סיפור.
 אמרו לה: אפילו עושה כן אלף אלפים, עדיין לחצי כבוד שאמרה תורה לא הגיע!

ניבוד הורים עולה על לימוד התורה:

כך פוסק הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה ג, ג): "אין לך מצוה בכל המצוות כלן שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה כנגד כל המצוות כלן, שהתלמוד מביא לידי מעשה. לפיכך התלמוד קודם למעשה בכל מקום". אך מוסיף הרמב"ם: "היה לפניו עשית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להעשות על ידי אחרים, לא יפסיק תלמודו. ואם לא, יעשה המצוה ויחזור לתלמודו".
 אם כן, נכון שתלמוד תורה חשוב יותר מהכל. אבל כאשר מזדמנת לידינו מצוה שדוקא אנחנו צריכים לקיימה, כגון שההורים ביקשו מאיתנו עזרה, זה עדיף!

סיפור 1 | חייק או חייק?

רבי יעקב ישראל קנייבסקי, המוכנה "הסטייפלר" על שם מוצאו, היה גדול בתורה, וספריו "קהילות יעקב" מהווים עד היום אבן דרך לכל לומד בהיכלי השיבות הקדושות. לרב קנייבסקי זצ"ל היו ידי זהב. שנות הגלות אותן עבר במחנה עבודה סיבירי בתנאי הישרדות קשים, הקנו לו יכולות מופלאות ליצור ולתקן רהיטים מכל סוג, לייצר תרופות 'סבתא' איכותיות ולתת מרפא לכאבים. היה זה לפני כמה עשרות שנים. אל ביתו של הרב נכנסה בתו, הרבנית ברז'ם, ואמרה לו: "לחיים נתפס הגב. תוכל אולי להקדיש לו זמן ולעסות את עצמותיו, כמו שרק אתה יודע?"

שמע הסטייפלר את דבריה, ומיד יצא מן הבית. הוא פנה אל ביתו של בנו, רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שהתגורר בסמוך. הוא לא הבין כי בתו הרבנית ברז'ם

התכוונה לחתנה, שגם לו קוראים חיים - רבי חיים קלופט. הוא סבר כי הכוונה לבנו, התלמיד חכם הנודע שכל מעייניו בלימוד התורה - רבי חיים קנייבסקי.

מי לא שמע על מרן הג"ר רבי חיים קנייבסקי? עם ישראל כולו מכיר את האדם המופלא הזה - רבי חיים קנייבסקי, אשר כל דקה מחייו מוקדשת למטרה הנשגבת כל כך בעיניו - לימוד תורה. הוא מכיר את כל הש"ס בעל פה, ונחשב לידען וגאון עצום בכל מכמני התורה. זמנו יקר מפז, ואפילו את ברכתיו הוא מעניק בקיצור נמרץ ובראשי תיבות, תוך שמירה על המשאב היקר ביותר - הזמן.

"ברוכים הבאים, אבא!" קם רבי חיים קנייבסקי מלוא קומתו למראה הופעתו הבלתי צפויה של אביו הגדול בביתו. "במה אוכל לעזור?"

רבי חיים היה מורגל בביקוריו של אביו. מדי פעם היה בא לתקן תריס שבו, לשפץ את הדרוש, ולעשות הכל כדי שבנו יוכל להמשיך ולהתמיד בתלמודו ללא מפריע.

ה"סטייפלר" ראה את בנו עומד בגב זקוף, וסבר כי הוא מסתיר את כאב הגב כדי שלא להטריח את אביו... אולם בריאותו של בנו היתה חשובה מאוד בעיניו. "שכב על מיטה, בני", צוה עליו.

רבי חיים קנייבסקי לא הבין מה אבא רוצה ממנו, אולם מיהר למלא את דבריו. הוא נשכב על המיטה, מתפלא מדוע עליו לעשות כן. ה"סטייפלר" החל לעסות את גבו בחוזק רב. העיסוי היה מאסיבי, והוא הסב כאב לא מבוטל לרבי חיים. אולם למען כבוד אביו, רבי חיים שתק. הוא כלל לא הרחרח מדוע אביו בחר לעסות את עצמותיו הלא כואבות, ושקע במחשבותיו בלימוד תורה. כאב לו על שאינו יכול ללמוד מתוך ספריו כהרגלו, אולם היה לו ברור כי עליו לקיים את דברי אביו!

לאחר כעשרים דקות סיים ה"סטייפלר" את הטיפול. "שכב כך במשך כמה שעות", הורה לבנו, "ורק אחר כך תחזור לתלמודך. עליך לשמור על הבריאות!" חזר ה"סטייפלר" לביתו, ופגש בבתו, הרבנית ברז'ם. "איפה היית, אבא היקר?" התעניינה הבת.

"אצל רבי חיים!" השיב, "טיפלתי בגבו הכואב, כפי שביקשת".

"אוי ואבוי!" נחרדה הרבנית. "התכוונתי לחתני - רבי חיים קלופט, ולא לאחי - רבי חיים קנייבסקי!"

! תובנה

הסיפור המשעשע הזה מלמד אותנו בחיך על כבוד אמיתי להורים. רבי חיים קנייבסקי לא אמר דבר, לא שאל, וכלל לא העלה בדעתו להתווכח עם אביו. אבא אומר שצריך לנוח? נחים. צריך לעבור טיפול? עוברים! רק כשבאו לומר לרבי חיים קנייבסקי כי אביו הורה שהוא יכול לחזור לתלמודו, עזב את המיטה וחזר לשבת מול הסטנדר הנצחי...

הסיפור הזה מעמיד אותנו בפני בחירה של אדם ענק, כזה שכל רגע שלו מנוצל למטרה נשגבת - לימוד תורה. רבי חיים קנייבסקי הקדיש את איכות לימוד התורה שלו, החשוב בעיניו כל כך, למען קיום הוראותיו של אביו הגדול. כי כיבוד הורים חשוב יותר מהכל.

סיפור 2 | חסד או לימוד תורה?

מתוך 'שלמים מציון', על הרב בן ציון פלמן

המגיד הידוע הרב מנחם שטיין מספר את אשר שמע בעצמו מהרב בן ציון פלמן זצ"ל:

החזון איש זצ"ל היה יוצא בכל יום לטייל זמן קצוב, כפי מה שנצרך לו לבריאותו. בדרך כלל היה מתלווה אליו אחד הבחורים שהיו קרובים אליו, או מישהו מבני המשפחה. הרבה פעמים זכה הרב פלמן, בהיותו נער צעיר, להתלוות אליו בטיולו זה, ולשטוח את שאלותיו בלימוד בפני החזון איש, תוך כדי טיול.

באחת הפעמים התייעץ הנער הצעיר עם גדול הדור בנושא הבא: בבית הוריו של הרב פלמן התגוררה לעת זקנתה הסבתא, אמו של אביו ר' שמואל. מטבע הדברים, הקשר בין הסבתא לנכדים שהתגוררו עימה יחד היה מאוד חזק, והסבתא נהנתה רבות מחברת נכדה ונכדותיה. בתקופה מסוימת הסבתא לא חשה בטוב, והוצרכה להתאשפז בבית החולים לרפואתה, המשפחה דאגה כל הזמן לשהות לצידה ולעזור לה לעבור בקלות ובמהירות את ימי החלמה.

הנער בן ציון למד באותה עת בישיבה, ומפעם לפעם היה מגיע לביקור קצר

כדי לשמחה ולדרוש בשלומה, ומיד היה שב לשיבה לתורתו ולעבודתו. הסבתא, שנהנתה במיוחד מביקוריו של הנכד המיוחד, ביקשה ממנו שוב ושוב שיואיל לבוא לעיתים יותר קרובות, ולזמן יותר ממושך.

הנער הצעיר נקלע להתלבטות: מצד אחד עתה הינו בחור ישיבה, ותפקידו ללמוד בכל עת, ואם ילך לבקר הרבה את הסבתא לא יוכל לשבת וללמוד כל היום, הוא יצטרך הרבה זמן לבטל בשביל לשהות לצידה כמו שהיא רוצה. ומצד שני, אולי עתה זהו תפקידו לשמח את הסבתא במחלתה, וזהו כמצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, וחייב ללכת לבקרה אפילו שזה יבוא על חשבון הלימוד?

את הספק הזה על כל צדדיו שטח הנער לפני החזון איש, בעת הזו שהתלווה עימו בטיולו הקבוע, ועתה המתין לשמוע את דבריו - דברי אלוקים חיים - מה עליו לעשות בעת הזו ובמצב הזה.

החזון איש הקשיב לכל השאלה בתשומת לב מרובה, ולא הסתפק בשמיעה בלבד, אלא תוך כדי ההליכה המשיך לדרוש ולחקור את העלם הצעיר בכל הפרטים ופרטי הפרטים, "למה היא רוצה דווקא שהוא ישהה לצידה? האם לא טוב לה כשאחרים שוהים לצידה?", כאשר הוא מקבל תשובות מפורטות על הכל, עד שהתמונה במלואה היתה ברורה לו לכל צדדיה.

לאחר מכן, המשיך החזון איש ללכת במשך כמה דקות בשתיקה, כשהוא חושב ושוקל כדת מה לעשות, ומה לייעץ על השאלה הזו. לאחר כמה דקות פתח החזון איש את פיו ואמר: "תלך לבקרה ותשהה לצידה כמה שהיא רוצה, ותדע לך שאתה לא מקיים כאן רק מצוות חסד וביקור חולים, אלא גם מצוות תלמוד תורה!!!"

הנער שומע את התשובה ומתפלא מאוד: האם ביקור הסבתא נחשב מצוות לימוד תורה?!

החזון איש השיב ואמר את המילים הבאות, שעשויות לשמש הדרכה ברורה ומאירה לכל מי שחפץ שיהיה חלקו בתורה: "אני יודע שאתה מתמיד ועמל בתורה, ולמה אתה כל כך עמל בתורה? כדי לזכות לקנות את התורה, שהתורה תהיה אצלך 'תורה דיליה', ולזכות להגיע לבחינה כזו של 'תורתך בתוך מעי'. אבל באמת איך יתכן שיהיה לאדם חיבור עם התורה, הרי התורה היא מציאות רוחנית, ואילו האדם הוא יצור גשמי, ואלו שני דברים שאינם מתחברים זה בזה?"

"התשובה לזה היא", ממשיך החזון איש במתק שפתי, "לפי הכלל ש'אין התורה נדבקה אלא לנפש עדינה'. **כדי לזכות שהתורה תדבק בך צריך לקנות עדינות הנפש, והוא בית הקיבול שיכול לקבל את התורה, ודרכו זוכים להתחבר לתורה. ואיך קונים עדינות? על ידי חסד, ויתור וכל המידות הטובות.** כאשר אדם מוותר על הרצונות שלו למען הזולת, הוא זוכה לקנות בנפשו עדינות, ומכוחה הוא זוכה שהתורה תדבק בו.

"ועתה", המשיך החזון איש בדבריו החוצבים, "אתה לא צריך לסגור את הגמרא כדי לחפש היכן לעשות חסד, אבל כאשר מזדמן לך לעשות חסד ולוותר על הרצונות שלך, אז זה הזמן שאתה יוצר לך בנפש קנין של עדינות, שהוא כלי הקיבול של התורה.

"לכן זה לא נחשב שאתה רק מקיים מצוות גמילות חסדים, אלא גם מצוות תלמוד תורה, שאתה עוסק בפעולה של תורה", סיים החזון איש את דבריו הנפלאים.

תובנה !

כיבוד הורים בשבת, התנהגות במידות טובות ועדינות, הם גם כלימוד תורה בשבת...

משחק | כרית כיבוד הורים

משפט פתיחה:

נכין הפתעה לאבא ואמא - כרית שינה מיוחדת לשבת!

הסבר כללי:

רוכשים כריות קטנות ומאיירים עליהם כיתוב לאבא ואמא.

חומרים נדרשים:

- כריות בהירות לכל אחד [ניתן להשיג כריות קטנות וזולות בחנויות - למשל ב'מקס-סטוק'].
- אם לא מצאנו כריות, נוכל לקנות קופסאות מעוצבות לטישו, או בקבוקי פלסטיק קשיחים המיועדים למילוי מיץ.
- טושים עבים, בשלל צבעים.
- עפרונות לכולם.
- דפים ומכשירי כתיבה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. כל אחד רושם משפט יפה לאבא ואמא. מנסים לבחור משפט יפה, רושמים על הפתקים עד שמגיעים להחלטה.
2. דוגמאות למשפטים יפים:
 - לאבא ואמא היקרים - שינה בשבת תענוג.
 - מנוחה ושמחה אור לאבא ואמא.
 - וביום השביעי שבת וינפש.
 - לאבא ואמא היקרים - תחלמו רק חלומות נעימים, ושיתגשמו!
 - שיהיה לכם עונג שבת, בעיקר מאיתנו - הילדים!
 - תודה לכם על שבתות מקסימות!

3. כותבים את המשפט באמצעות עיפרון על הכרית.
4. בוחרים טוש בצבע רצוי, ורושמים [בעזרת המדריך] את המשפט על גבי רישומי העיפרון בכרית.
5. אם בחרנו בבקבוק למיץ, או חבילת טישו, נרשום עליהם, או על דף מצורף.

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ל: office.yachdav@gmail.com

